1965 ЙИЛ ВАХТАСИДА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 14 (2986). | Жума, 22 январь 1965 йил. | БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

СИФАТ ОШДИ, ТАННАРХ КАМАЙДИ

Н. Мирраҳимов сўнгги пайтда ўйчан бўлиб қолди. Агрегатлар ишини зимдан кузатади. Ўзича аллақандай тажрибалар қилади. У изланаяпти. Бир янгилик яратиш ишқида. Ишчилар меҳнатини енгиллатиш, маҳсулот таннархини арзонлаштириб, сифатини ошириш устида бош қотираяпти.

Изланишлар ўз самарасини берди. Яқинда 4-цех смена бошлиги Н. Мирраҳимов таклифи билан Тошкентдаги I-пойафзал фабрикасида икки ярусли конвейер ишга туширилди. Энди икки смена икки ярусда ишлай беради. Бу меҳнат унумдорлигини анча оширди, маҳсулот сифатини яхшилади.

Н. Мирраҳимов туфли пошнасини миҳлаш ишини ҳам машиналар елкасига юклади. У станокка махсус мослама ўрнатгач шундай натижага эришди.

Р. ҚУРБОНОВ
М. АБДУРАҲМОНОВ.

ЛЮБА ЛИ МАКТАБИДА

ЯНГИБОЗОР. (ЎзТАГ). Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозида мўл ҳосил миришкори Люба Лининг илғор тажрибасини ўргатувчи республика мактаби очилди. Биринчи поток машғулотларида қатнашмоқ учун Сирдарё областининг Мирзачўл хўжаликларидаги маккажўхорикорлар келишди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Люба Ли тингловчиларга маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириш тажрибаси ҳақида, ўз издошларининг муваффақиятлари тўғрисида сўзлаб берди. Масалан, Янгийўл районидаги Калинин номли колхозда ишловчи Роза Отабоева ўтган йили янги марраға эришиб, гектар бошига 1800 центнер маккажўхори кўкпояси ва 50 центнер дон йиғиштириб олди. Денов районидаги генерал Раҳимов номли колхознинг Раҳмон Абдурасулов бошлиқ бригадаси 70 гектар ернинг ҳар гектаридан 73 центнер маккажўхори дони етиштирди. Қоракўл районидаги «Октябрь» колхозининг Ўрин Шукуров бошчилигидаги бригадаси 85 гектар ернинг ҳар гектаридан 1021 центнер кўкпоя берди.

Машғулотлар вақтида «Политотдел» колхозининг мутахассислари мактаб тингловчиларини маккажўхори етиштиришни комплекс механизациялашнинг илғор тажрибаси билан, шу илғор хўжаликда маккажўхорининг янги навларини етиштиришга доир агротехника усуллари билан таништирадилар. Колхоз маккажўхорикорлари ўтган йили «Белая зубовидная» ва «Днепровская-200» навли маккажўхорининг ҳосилдорлигини 86 центнерга етказишга муваффақ бўлдилар. «ВИР-338» ва бошқа хил серҳосил гибрид навларнинг уруғлигини топшириш юзасидан улар планни анча ошириб бажардилар, бошқа хўжаликлар учун шу навларнинг уруғлигидан 1200 тонна бердилар.

Бу йил илғор тажриба мактабини республиканинг ҳамма областларидан келган 240 маккажўхорикор битириб чиқади.

Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари Москва ҳамда Ленинграддаги саноат корхоналари коллективларининг маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича бошлаган ташаббусларини қизғин маъқулладилар. Қуюв цехининг қолипчилари иш суръатини ошириш билан бирга сифат кўрсаткичларини ҳам юксалтиришга астойдил интилмоқдалар. Сиз ушбу суратда кўриб турган Ш. Зекерьяев (чапдан), Ҳ. Ғаниев, К. Рискаев, М. Медебоев, Х. Конбаридис, М. Ибадлаев ўртоқлар меҳнатда касбдошларига ўрнак бўлишмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ЛЕНИНЧА ҒАМХЎР ВА МЕҲРИБОН БЎЛАЙЛИК

Совет кишиларининг бугуни кечагидан, эртаси бугунгидан серфайз, сермазмун ва завқли бўлмоқда. Гўзал она-Ватанимизнинг қайси томонига, қайси соҳасига боқманг, миллионларнинг буюк ижодий меҳнатини, ажойиб яратувчилик ишларини кўриб, чексиз қувонасиз ва бу ҳаёт чашмаларидан руҳ, илҳом оласиз, куч-ға-қувватга тўласиз, янги юксак марраларга парвоз қиласиз.

Мамлакатимизда иқтисодий ва маданий қурилиш соҳасидаги улуғвор вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилаётганлиги Коммунистик партиянинг Владимир Ильич Ленин насиҳатларига ва доҳиёна кўрсатмаларига амал қилиб, уларни изчиллик билан турмушга татбиқ этаётганлигининг ва мамлакатга донолик билан раҳбарлик қилаётганлигининг буюк натижасидир. Коммунистик партиямизнинг бутун фаолияти халққа хизмат қилиш, унинг ҳаёти ва эҳтиёжлари, талаб ва истаклари тўғрисида доимо ғамхўрлик қилишдан иборатдир. «Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахти-саодати учун!». Бу сўзлар партиямиз сиёсати ва туб мақсадининг асосидир.

Коммунистик партиямизнинг ленинча ички ва ташқи сиёсати тантана қилаётганлигини ҳаётимизнинг барча соҳаларида аниқ ва равшан кўриш мумкин. Мамлакатга ленинча раҳбарлик қилинаётганлиги натижасида партиямиз томонидан халқимиз олдига қўйилаётган улкан вазифалар муваффақиятли ҳал этилмоқда. Етти йилликнинг олтинчи йилидаёқ саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданиятнинг бирмунча соҳаларида етти йилликка мўлжалланган маррадан ўзиб кетилди. Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш анча кўпайди. Шаҳарларда, қишлоқ, посёлка ва район марказларида кўпгина янги уй-жой бинолари, маданий-маиший ва коммунал хўжалик корхоналари, мактаблар, клублар, маданият саройлари, болалар боғчалари ва яслилари, касалхоналар, спорт базалари, кинотеатрлар қурилиб ишга туширилди. Меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини ошириш, уларга маданий ва маиший хизмат кўрсатиш йил сайин яхшиланиб бормоқда. Областимизнинг жуда кўп колхоз қишлоқларида, ишчи посёлкаларида бўлган киши унинг қанчалик ўзгариб, гўзаллашиб ва обод бўлиб бораётганлигидан бениҳоя завқланади.

Колхоз ва совхозларнинг деҳқончиликдан олаётган даромади ошаборган сари, турмуш маданияти ҳам юксалиб бормоқда. «Политотдел», «Қизил Ўзбекистон», Свердлов номли, Димитров номли, «Полярная звезда» ва бошқа колхозларда меҳнаткашларнинг маданий ҳаёт кечириши учун кўпгина шароитлар яратиб берилган. Бу хўжаликларнинг маданият ўчоқларида турли темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказилади, кинофильмлар кўрсатилади, колхозчиларнинг фан ва илғор тажрибаларни яхшироқ ўрганиб олишлари учун турли тўгараклар, семинарлар уюштирилган. Радио, телевизор, Ильич нурлари қишлоқ аҳолиси хонадонининг файзи бўлиб қолмоқда. Бу ерларда партия ташкилотлари раҳбарлигида ўтмиш сарқитларига қарши кескин кураш олиб борилмоқда. Натижада янгиликлар, коммунизм куртаклари кенг қанот ёймоқда. Янги дунёнинг янги кишилари — коммунистик идеаллар билан қуролланган маданиятли, онгли авлод ўсиб вояга етмоқда. Булар ва шу сингари муваффақиятларимиз халқимиз ҳақида ленинча ғамхўрлик ва меҳрибонлик намунасидир.

Партиямизнинг XX, XXI ва XXII съездлари ҳамда КПСС Программаси совет кишилари олдига коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини қўйди. Янги кишини тарбиялаш, коммунизмнинг моддий-техника базасини тезроқ вужудга келтириш, халқ фаровонлиги ҳақида ғамхўрлик қилиш — бутун партиямизнинг, бутун халқимизнинг ғоят муҳим вазифасидир. Мамлакатга ва халқ хўжалигига ленинча раҳбарлик қилиш методлари ва принципларини тиклаган партиямиз Марказий Комитетининг октябрь ва ноябрь Пленумлари ҳар бир совет кишисининг ижодий куч ва қобилиятларини янада ривожлантириб юборди, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳамда бутун жамоатчилик ҳаётида янги истиқболлар очиб берди.

Шу кунларда завод-фабрикаларда, колхоз ва совхозларда — коммунистик қурилишнинг барча соҳаларида меҳнат ғайрати булоқдек жўш урмоқда. Саноатчилар йил бошиданоқ юксак унум билан ишлаш учун, колхозчилар ва совхоз ишчилари бу йилги мўл ҳосилга пухта замин яратиш учун курашмоқдалар. Корхоналарда москваликлар ва ленинградликларнинг ташаббуси кенг қанот ёймоқда. Совет маҳсулотининг жаҳонда энг аъло маҳсулот бўлиши учун умумхалқ ҳаракати кучайиб кетди. Колхоз ва совхозларда кўклам тараддуди. Машиналар ремонт қилинмоқда, ариқ-зовурлар тозаланиб, ер ўғитга тўйдирилмоқда. Қишлоқ хўжалиги кадрлари турли курс ва семинарларда ўз билимларини оширмоқдалар. Булар ҳаммаси халқимизнинг ғайрат ва ташаббуси кун сайин кенг қанот ёйиб, унинг онги ва дунёқараши юксалиб бораётганлигидан дарак беради.

Ленинчи партиямиз халқнинг турмуш шароитини яхшилашга қаратилган жуда катта тадбирларни белгиламоқда. Лекин областимизнинг баъзи шаҳар ва районларида турмуш маданиятини яхшилаш, аҳолига маданий ва маиший хизмат кўрсатишни кучайтириш, ўтмиш сарқитларига қарши кураш ҳозирги талаблар даражасида эмас. Қишлоқ ва ишчи посёлкалари қурилишлари суст олиб борилмоқда. Бекобод, Бўка, Юқори Чирчиқ ва бошқа районларда меҳнаткашларга маданий-маиший, коммунал хизмат кўрсатиш, савдо-сотиқ, ободончилик, санитария ишлари партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг эътиборидан четда қолмоқда. Бу ерларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIII пленуми қарорлари изчиллик билан бажарилмаётир.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг асосий эътиборини меҳнаткашлар маданияти, турмуш шароитларини тубдан яхшилашга қаратмоғимиз керак. Халқ ҳақида ленинча ғамхўр ва меҳрибон бўлайлик. Идеология ишимизнинг бутун мақсади меҳнаткашларни коммунизмнинг онгли ва актив қурувчилари қилиб тарбиялашга қаратилсин. Қишлоқ ва шаҳарларимизда коммунизмнинг ҳаётбахш куртаклари кенг ривож топсин. Бутун мамлакат маҳаллий Советлар сайловига тайёргарлик кўраётган шу кунларда меҳнаткашларнинг ғайрат ва ташаббусини, ижодий ва яратувчилик ишларини коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этайлик. Улуғ Ленининг ғолиб, ҳаётбахш, ҳамиша барҳаёт ғоялари ҳамма ерда тантана қилаберсин!

ДЎСТЛИК, ҚАРДОШЛИК, БИРЛИК

ДЎСТЛИК, ҲАМКОРЛИК ВА ЎЗАРО ЁРДАМ ТЎҒРИСИДАГИ ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАР СИЁСИЙ КОНСУЛЬТАТИВ КОМИТЕТИНИНГ КЕНГАШИ ТЎҒРИСИДА

ВАРШАВА, (ТАСС). Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий консультатив комитетининг 1965 йил 20 январда якунловчи мажлиси бўлди.

Мажлисда қуйидагилар қатнашди:

Болгария Халқ Республикасидан — Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Тодор Живков, ташқи ишлар министри ўртоқ Иван Башев, халқ мудофааси министри ўртоқ Добри Журов, Болгария Халқ Республикасининг Польша халқ республикасидаги элчиси ўртоқ Демир Янев.

Венгрия халқ республикасидан — Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси ўртоқ Янош Кадар, ташқи ишлар министри ўртоқ Янош Петер, мудофаа министри ўртоқ Лайош Цинеге, ташқи ишлар министрининг ўринбосари ўртоқ Карой Эрдеи, Венгрия Халқ Республикасининг Польша Халқ Республикасидаги элчиси ўртоқ Ференц Мартин.

Германия Демократик Республикасидан — Германия бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Давлат кенгашининг Раиси ўртоқ Вальтер Ульбрихт, Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Вилли Штоф, Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, ташқи ишлар министри доктор Лотар Больц, миллий мудофаа министри ўртоқ Гейнц Гофман, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг сиёсий бюроси ҳузурида ташқи сиёсат масалалари билан шуғулланувчи комитет раиси ўртоқ Герман Аксен, ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари ўртоқ Отто Винцер, Германия бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг халқаро муносабатлар бўлими мудири ўртоқ Петер Флорин, Германия Демократик Республикасининг Польша Халқ Республикасидаги элчиси ўртоқ Карл Мевис.

Польша Халқ Республикасидан — Польша бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Владислав Гомулка, Министрлар Совети Раиси ўртоқ Юзеф Циранкевич, Польша бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Зенон Клишко, ташқи ишлар министри ўртоқ Адам Рапацкий, миллий мудофаа министри ўртоқ Мариан Спихальский.

Руминия Халқ Республикасидан — Руминия ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Давлат кенгашининг раиси ўртоқ Георге Георгиу-Деж, Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ион Георге Маурер, ташқи ишлар министри ўртоқ Корнелиу Мэнеску, қуролли кучлар министри ўртоқ Леонтин Сэлэжан, Руминия Халқ Республикасининг Польша Халқ Республикасидаги элчиси ўртоқ Георге Диаконеску.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидан — КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Ю. В. Андропов, СССР ташқи ишлар министри ўртоқ А. А. Громико, СССР мудофаа министри ўртоқ Р. Я. Малиновский, СССРнинг Польша Халқ Республикасидаги элчиси ўртоқ А. Б. Аристов.

Чехословакия Социалистик Республикасидан — Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти ўртоқ Антонин Новотний, Ҳукумат Раиси ўртоқ Иозеф Ленарт, ташқи ишлар министри ўртоқ Вацлав Давид, миллий мудофаа министри ўртоқ Богумир Ломский, Чехословакия Социалистик Республикасининг Польша Халқ Республикасидаги элчиси ўртоқ Оскар Еленъ.

Мажлис ишида Варшава шартномаси бирлашган қуролли кучларининг бош қўмондони Совет Иттифоқи маршали А. А. Гречко ҳам қатнашди.

Муҳокама қилинган масалалар ҳақида якунловчи мажлисда қўшма ахборот имзоланди. Ахборот тексти эълон қилинади.

Сиёсий консультатив комитетининг иши қардошларча дўстлик ва кўриб чиқилган масалаларнинг ҳаммасига бўлган қарашлардаги тўла бирлик вазиятида ўтди.

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАР СИЁСИЙ КОНСУЛЬТАТИВ КОМИТЕТИНИНГ КЕНГАШИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

ВАРШАВА, 21 январь. (ТАСС). Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг 1965 йил 19—20 январда Варшавада ўз мажлисларини ўтказган Сиёсий консультатив комитети Шимолий Атлантик пактида аъзо бўлган баъзи давлатларнинг НАТО кўп томонли ядро кучларини яратиш планлари муносабати билан вужудга келаётган янги аҳволни, шунингдек ана шу планлар амалга оширилган тақдирда тинчлик иши учун рўй бериши мумкин бўлган оқибатларни муҳокама қилди. Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий консультатив комитети кенгашининг ахборотида ана шу ҳақда гапирилади.

Тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун курашаётган кучларнинг ўсганлиги, дейилади ҳужжатда, ҳозирги паллада халқаро воқеалар тараққиётининг асосий тенденциясидир. Тинчликсеварлик сиёсатини изчиллик билан ўтказиб келаётган социалистик мамлакатларнинг қудрати ҳамиша мустаҳкамланиб бормоқда. Европадаги давлатлар ва бошқа мамлакатлардаги коммунистик партиялар ва халқ оммаси халқаро вазиятни соғломлаштиришни кескин суратда ёқлаб чиқмоқдалар. Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги мустақил давлатлар тинчликни мустаҳкамлашга актив ёрдам бермоқдалар.

Шу билан бирга, жаҳоннинг турли районларида халқаро вазиятни кескинлаштиришга интилаётган империалистик кучлар ҳам анча активлашиб қолдилар ва зўр бериб ҳаракат қилмоқдалар.

Империалистларнинг агрессив сиёсатини амалга оширишда, деб таъкидланади ахборотда, НАТОнинг кўп томонли ядро кучларини вужудга келтириш планларига алоҳида ўрин ажратилмоқда. АҚШ ва Ғарбий Германиядаги ҳукмрон доиралар НАТОнинг кўп томонли ядро кучларини вужудга келтириш планларини амалга оширишни ёқлаб чиқмоқдалар. Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар бу планларнинг амалга оширилиши Европада ва бутун дунёда тинчлик ишини жиддий хавф остида қолдиради деб ҳисоблайдилар. Кўп томонли ядро кучларининг ҳар қандай шаклда вужудга келтирилиши ядро қуролини тарқатишдан ва жумладан, бу қуролни Ғарбий Германия милитаристлари қўлига топширишдан далолат берган бўлур эди.

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар ядро қуролининг ҳар қандай шаклда Германия Федератив Республикаси ихтиёрига топширилишига зўр қатъият билан қарши чиқадилар.

Барча халқларнинг туб манфаатлари НАТОнинг кўп томонли ядро кучларини вужудга келтириш планларидан воз кечишни талаб қилади, дейилади ахборотда. Аммо, НАТОда аъзо бўлган давлатлар тинчлик манфаатларига хилоф суратда ҳаракат қилиб, кўп томонли ядро кучларини вужудга келтириш планларини ҳар қандай шаклда амалга ошириш йўлига ўтадиган бўлсалар, у ҳолда Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар бунинг Европада тинчлик ва хавфсизлик ишига таҳдид қиладиган жиддий оқибатларини эътиборга олиб, ўз хавфсизликларини таъминлаш учун зарур ҳимоя чораларини кўришга мажбур бўладилар.

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар ташқи сиёсатининг асосий мақсади, дейилади сўнгра ахборотда, ўз мамлакатларида социализм ва коммунизм қуриш учун тинч шароитлар бўлишини таъминлашдан ва барча тинчликсевар халқларнинг куч-ғайратини бирлаштириб, инсониятни жаҳон ядро уруши хавфидан қутқазиб қолишдан иборат.

Совет Иттифоқи ва Варшава шартномасида қатнашувчи бошқа давлатлар халқаро аҳволни яхшилаш юзасидан бир қанча таклифлар киритдилар. Варшава шартномасида аъзо бўлган давлатлар халқаро кескинликни юмшатишга олиб келадиган ва қуролланиш пойгасини тўхтатиш ҳамда ёппасига ва батамом қуролсизланишга эришиш учун қулай шарт-шароит яратиб берадиган тадбирларни қўллаб-қувватламоқдалар ва бундан буён ҳам қўллаб-қувватлайверадилар.

Сиёсий консультатив комитет шуни таъкидлайдики, империалистларнинг таҳдиди олдида социалистик мамлакатлар тамомила якдил ва бирдамдирлар, империалистик доираларнинг ана шу бирдамликка путур етказиш йўлидаги уринишлари муқаррар барбод этилади, дейилади ана шу ҳужжатнинг охирида.

СУРХОНДАРЁЛИКЛАР ОБЛАСТИМИЗДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленумининг «Турмуш маданиятини юксалтириш, ўтмиш сарқитларини тугатиш — меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим шарти» деган қарори қабул қилинганидан бери ярим йилдан ортиқроқ вақт ўтди. Бу соҳада амалга оширилаётган тадбирлар республика областларида ўзаро текширилаётир. Тошкент областининг ўзаро текшириш бригадаси шу мақсадда Сурхондарё областига бориб келган эди. Куни кеча эса Сурхондарё областининг ўзаро текшириш бригадаси Тошкентга келди.

Ўзаро текшириш бригадаси аъзолари орасида Сурхондарё область партия комитетининг секретари Ҳ. Азимов, область партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Ж. Солихов, Денов район партия комитетининг секретари Ғ. Насриддинов, Термиз шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири В. М. Морозов, область комсомол комитетининг секретари Л. Ражабова, область маданият бошқармасининг бошлиғи Ҳ. Воҳидова, область кинолаштириш бошқармасининг бош инженери П. А. Рождественский, область коммунал хўжалик бўлимининг бош инженери Усмонов, область маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг бош инженери Чавашвили, Денов район соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири Н. Ф. Кудинова, Сариосиё район халқ маорифи бўлимининг мудири Н. Шоймардонов, область касаба союзлари советининг масъул секретари Т. Л. Реут, Жарқўрғон район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Эсонов, спорт жамиятлари ва ташкилотлари Союзи область совети раисининг ўринбосари Худойқулов, область матлубот союзи раисининг ўринбосари Асанов, колхозлараро қурилиш ташкилотининг бош инженери Аҳмедов, диний ишлар бўйича вакил А. Носиров, «Ленин байроғи» область газетаси редакторининг ўринбосари А. Пўлатов, «Ленинское знамя» газетасининг бўлим мудири М. И. Кузовенко ўртоқлар бор.

Меҳмонларни Тошкент аэропортида область партия, совет, комсомол, касаба союз ва жамоат ташкилотларининг вакиллари кутиб олдилар.

Ўзаро текшириш бригадаси аъзолари группаларга бўлиниб, областнинг шаҳар ва районларига жўнаб кетдилар.

Суратда: Тошкент аэропортида меҳмонларни кутиб олиш.

А. Мальцев фотоси.

СЎНГГИ ПОЕЗД ТЎХТАЙДИГАН ЖОЙ

ЛЕНИН ҲАҚИДА ҲИКОЯ

Зоя ВОСКРЕСЕНСКАЯ

Юмшоқ ўриндиқларга ўрнашиб ўтириб олишган Гельсингфорс-або почта поездининг йўловчилари поезд ғилдиракларининг бир маромдаги текис «тақ-туқ»и остида мудраб борардилар. Вақт тунги соат ўн бирларга яқинлашиб қолган эди. Поезд купесида Владимир Ильич Ленин билан бирга ёши анчага бориб қолган бир кексароқ эру-хотин ҳам боришарди. Эри юзларига рўмолча ташлаб олган ҳолда, ажабтовур хуррак отиб ухлаб ўтирарди. Унинг кеккайган, такаббурона швед хотини эрининг биқинига секингина бир туртиб қўйиб, хавотирланган каби ўзларининг бир қанча чамадон-қопчиқлари ва қутиларига қараб қўйди. Ниҳоят, унинг ҳам кўзларини тез-тез уйқу элита бошлади ва охири у ҳам эрининг елкасига ёнбошлаган қўйи уйқуга кетди.

Владимир Ильич ҳам, юмшоқ ўриндиқда ўтириб борар экан, афтидан, мудраб кетаётганга ўхшаб кўринарди. Аҳён-аҳёнда у бир кўзини сал қия очиб, қарши томондаги купе деразаси ойнаси тагига рамкага солиб илиб қўйилган қайси ҳам бир ибодатхонанинг фото суратига қараб борарди. У, шу ўтиришида, бошини эшик томонга бириб қарамасдан туриб, ойна каби ялтироқ фото сурат сатҳида поезд коридорида сайр қилиб юрган бир эркак кишининг акси тушиб турганини аниқ-таниқ кўрди. Бу номаълум киши кўринишидан мутлақо хотиржам бўлиб, устига яхши костюм кийиб олганди. Костюмининг ёқасидан хийла баланд чиқиб турган оппоқ қўйлаги ёқаси унинг серпай бўйнига жуда монанд тушганди. Бу ғалати йўловчининг атайлабдан ўзини шундай бепарво тутиши Владимир Ильичнинг эътиборини ўзига жалб қилди. У, ҳар бир поезд тўхтайдиган жойда ва поезд тўхтаган пайтда купенинг ойнаванд эшиги ёнидан ўтар ва ҳар гал ҳам ўзининг ўтли, совуқ ва гўё бефарқ нигоҳини Владимир Ильич Ленинга ташлаб ўтишни қўймас эди. «Айғоқчи! — деди фаҳмлаб Владимир Ильич. — Айғоқчи бўлганда ҳам, шубҳасиз, Питернинг энг уччига чиққан устаси фаранг айғоқчиларидан. Мижжа ҳам қоқмайдиган хилидан у. Мен уни ҳатто қаердадир кўрганга ўхшайман...»

Поезд тўхтагач, Владимир Ильич пальтоси ва шапкасини кийиб, эшик томон юрди. «Мижжа қоқмас» одам коридор бўйлаб у ёқдан-бу ёққа бориб келарди.

Айғоқчи ўзининг назорати остидаги одамни пальтода кўриб, дафъатандан, шошиб қолди. Сўнг у дарҳол ўйлаб ўтирмасдан ўзини купесига отди-да, у ердан пальтосини олиб, шошқалоқлик билан кийина бошлади. Лекин ҳеч унинг енгини топа олмай, шошган қўйи, яна коридорга чиқди. Сал бўлмаса нақ поезд майдончасида тўхталиб турган Владимир Ильичнинг оёғига урилиб, уни йиқитиб юбора ёзди. Владимир Ильичнинг тахмини тўғри чиқди. Ҳақиқатан ҳам унинг кетидан тушишган эди.

Навбатдаги поезд тўхтайдиган жойда Владимир Ильич яна айланиб кириш учун чиқди ва шу қўйи у қайтиб пальтосини ечмади. Чунончи, бу пайтга келиб вагонлар ичи ҳам анча совуқлашиб қолганди.

Сўнгги поезд тўхайдиган жойларнинг бирида у ўзини таъқиб этиб борувчи яна бир кишининг ўтли, совуқ кўзларига кўзи тушди.

«Демак, қўшимча куч юборишибди» — деб фаҳмлади Владимир Ильич.

Айғоқчилар энди ҳар бир поезд тўхтайдиган жойда навбатма-навбат олмашиниб туришарди.

Поезд Литтойнен станциясига кириб келарди. Бу — сўнгги поезд тўхтайдиган жой эди. Ундан у ёғи эса — Финляндия князлигига қарашли ғарбий чегарада жойлашган ҳамда Россия империяси бурчагига туташ бўлган Або шаҳри эди. Або шаҳрида Аур дарёси сувлари билан Ботник қўлтиғи сувлари бир-бирига қўшилиб кетарди. Ундан у томонига эса фақат бир йўл — денгиз йўли қоларди.

Литтойнен станциясида Владимир Ильич Ленин поезд перронига чиқиб, худди олдинги станциялардаги каби, айланишиб юра бошлади. Аммо лекин энди у бир мунча секинроқ қадам ташлар ва кўпроқ ўйланар эди.

Ҳар иккала айғоқчи ҳам қадам-бақадам унинг кетидан пойлаб юришарди. Бўлмаса-чи! Ахир, улар ўзларининг шунча ердан назорат остига олиб кузатиб келишаётган кишисини нақ Абога кираверишдаги сўнгги поезд тўхтайдиган жойда қўлдан чиқариб юборишлари мумкинми, ҳеч — йўқ, бу ҳеч мумкин эмас!

Иккинчи марта қўнғироқ берилди. Владимир Ильич бамайлихотир вагонга чиқиб, ўзининг купесига қараб юрди.

Учинчи марта қўнғироқ берилиб, хуштак чалингач, поезд ўрнидан қўзғалди. «Мижжа қоқмас» одам энди, ҳатто ийманиш ёки салгина бўлса ҳам ўнғайсизланиш нима эканлигини билмай, купега бош суқиб қаради. Унинг кузатиб келаётган одами ўзининг ўриндиғида ўтирганча, стол устига ёзиғлиқ турган пароход жадвалини ўрганиб келарди.

Изқувар айғоқчи секингина хиринглаб кулиб, ўзларининг купесига — шериги ёнига кирди. Абода эса ҳамма нарса олдиндан тайёрланиб қўйилганди: токи қўриқчи бўлинманинг агентлари етиб келгунча, из қувар айғоқчи ўзининг иккинчи шериги билан назорат остидаги шахснинг қўлларини қайириб, уларни вокзал муюлишида кутиб турган полициячилар каретасига элтиб бориб тиқишлари лозим эди.

Поезд борган сари тезлашиб борарди.

Кўп ўтмай вагон деразаларидан Або шаҳри портидаги чироқлар йилтиллаб кўрина бошлади.

— Мен вагоннинг охирига бориб, унинг кетидан юраман. Сен эса олд томонига ўт! — деб буйруқ қилди «мижжа қоқмас» айғоқчи. — Ўнг-сўлингга ҳушёр бўл: оғзингни очиб қоладиган бўлсанг — нақ калланг кетади!

«Мижжа қоқмас» коридордан ўтиб бораётиб, таниш купега разм солиб қўйди. Кекса швед купе токчаларидаги саватчалари, қутиси ва чамадон-қопчиқларини йиғиштириб ола бошлади. Хотини эса бошига чўнқайма шляпасини кийиб, уни катта тўғноғич билан сочларига қадашга тушди. Эру-хотин купе эшиги олдини тўсиб қўйганлари учун, айғоқчи ўзининг кузатиб келаётган кишисига ҳадеганда кўзи тушавермади. У, шу қўйи коридорнинг нариги томонига ўтиб кетиб, қайтишида яна кўз ташлади ва бу гал... купеда унинг йўқлигини кўрди. Бу қандай кутилмаган воқеа бўлди, ўзи? Айғоқчи қандайдир кўнгилсизлик юз берганини сезиб, дарҳол ўзини купе ичига урди ва қўполлик билан купедаги эру-хотин иккисини икки томонга четлаттириб, сал бўлмаса бурни билан дераза тагида бўш қолган ўриндиққа бориб урилаёзди. Афсуски, юраги сезгандек, купеда кузатиб келаётган кишиси йўқ эди...

Стол устида ёзиғлиқ Або — Стокгольм пароходи жадвали ётарди «Мижжа қоқмас» айғоқчи бармоқлари билан купе деразаси ойнасига қўл теккизиб кўрди—ойна бутун ва ўз жойида эди.

Изқувар ўз купеси томон югурди-ю:

— У жойида йўқ! — дея олди холос.

Сўнг ҳар иккала из қувар айғоқчи ҳам дарҳол вагон йўлагига қараб югуришди. Иккинчи вагонга ўтиладиган жой, ҳар эҳтимолга қарши иккала айғоқчи томонидан, эҳтиёт чораси, деб олдиндан беркитилиб қўйилган эди.

«Мижжа қоқмас» киши вагон йўлагидан ташқарига кўз югуртирди.

Поезд ёнгинасидан лип-лип этиб дарахтлар, телеграф сим ёғочлари ўтиб турарди. Музлек совуқ изғирин шамол айғоқчи юзига қор учқунларини олиб келиб ура бошлади.

«У, худолар онаси Биби Марьям, у қаёққа ғойиб бўлди экан, а?»

Йўл-йўлакай йўловчиларни турткилаб, «мижжа қоқмас» одам хосиятсиз купега отилиб кириб келди.

— Қани, ҳалиги рус! — деб бақирди у довдираб қолган шведнинг юзларига қараб. — Сизлар у билан биргамисизлар?...

Изқувар айғоқчи рус тилини тушунишни истамаётган бу хомсемиз шведни нақ бўлмаса уриб дабдала қилишга ҳам тайёр эди.

— Мин готт! Нима воқеа юз берди ўзи? — дерди хитоб қилиб, қўрқиб кетган хотини.

— Ташвиш қилма, чамаси, бу рус айғоқчи бизни революционерларга ўхшатяпти шекилли.

— Бу — жуда қабиҳлик-ку, ахир! — деб жавоб қайтарди у эрига.

Изқувар айғоқчилар ўз купеларига қайтиб кирар эканлар, «мижжа қоқмас» айғоқчи ўз шеригига худди еб қўйгудек ғазаб билан тикилиб қаради...

Қаншари паст паровоз буғларини чиқариб, пишқириб, оғир нафас олиб, Або станциясига кириб келарди

С. ХУДОЙБЕРГАНОВ
таржимаси.

ЛЕНИНГА, РЕВОЛЮЦИЯГА

Республикамизнинг йирик нашриётларидан бири — «Ўзбекистон» шонли саналар — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги ҳамда Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига атаб турли ижтимоий-сиёсий ва бадиий китобларни нашр қилиш режасини тузиб чиқди. Улар орасида доҳийнинг гениал асарлари, унинг ҳақидаги хотиралар, шунингдек Октябрь революцияси тарихига бағишланган илмий, тарихий ҳамда бадиий асарларни учратиш мумкин.

Лениннинг «Улуғ Октябрь социалистик революцияси тўғрисида», «Ўрта Осиё ҳақида» тўпламлари ҳамда қатор асарлари рус ва ўзбек тилларида нашр этилади.

Яқин йиллар ичида босилиб чиқадиган китоблар орасида Лениннинг ҳаёти ва фаолияти ҳамда Октябрь революцияси кунлари тўғрисидаги хотиралар катта ўрин эгаллайди. Беш томдан иборат «Лениниана» тўплами, шубҳасиз, кенг китобхонлар оммаси эътиборини ўзига жалб қилади. Тўплам В. И. Лениннинг оташин сафдошлари, революциянинг содиқ жангчилари ҳақидаги ҳикоялардан иборат бўлиб, бу очеркларнинг авторлари таниқли ёзувчи ҳамда журналистлардир. Тўплам Москвада рус тилида нашр этиляпти. У ўзбек тилида ҳам босиб чиқарилади.

Шунингдек, Н. К. Крупскаянинг «Ленин ҳақидаги хотиралари», М. Горькийнинг «В. И. Ленин» очерки, кекса коммунист Гопнернинг «В. И. Ленин билан учрашувларим», Е. Стасованинг «Ленин билан ёнма-ён» ва бошқа хотира-китоблар ҳам нашр этилади.

Россияда Октябрь революцияси Туркистон халқлари тақдири учун, уларнинг келажаги ва истиқболи учун жуда буюк аҳамиятга эга бўлди. «Ўзбекистон» нашриёти босиб чиқарадиган талай китоб ва брошюралар ана шу ҳақда, Коммунистик партиянинг Туркистондаги кураш фаолияти ҳақида ҳикоя қилади, «Туркистон большевиклари 1917 йил октябрида», «Биринчилар тўғрисида», «Туркистонда Октябрь революцияси ҳамда Яқин ва Ўрта Шарқ халқлари», «Совет Ўзбекистони — Шарқда социализм маяги» кабилар шулар жумласига киради. «Ёрқин излар бўйлаб» китобида эса Октябрь революцияси ҳамда гражданлар уруши кунларида Туркистон вақтли матбуотида босилган очеркларни ўз ичига олади.

Ундан ташқари «Октябрь революцияси ва жаҳон озодлик ҳаракати» (авторлар коллективи томонидан ёзилган), Х. Иноятовнинг «Ўзбекистонда Совет ҳокимияти қандай ўрнатилди», Ш. Ўразаевнинг «Ўзбек совет давлатини ташкил қилишда РСФСР ва СССРнинг роли» каби илмий характерга эга бўлган китоблар чиқарилади. Ўзбек хотин-қизларининг ўтмиши, озодлик учун кураши, уларнинг порлоқ истиқболи тўғрисидаги хужжатлар ҳамда очерклар «Ҳужум» номи билан нашрга тайёрланади.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

Рўзи ҚОДИРИЙ

ЛЕНИНЧА ОВОЗ

Юракларда қайноқ дўстлик
туйғуси,
Шу дўстлик туфайли ҳаёт кулгуси,
Зафар ва шон билан тўлиб
келгуси,
Халқлар қардошлигини куйлар
дилнавоз,
Жарангида Ленинча овоз!
Тиллар хилма-хилу мақсад ягона,
Курашда, меҳнатда туриб мардона
Мағрур янгратмишдир қўшиқ,
тарона,
Дўстликни улуғлар куйлардаги соз,
Жарангида Ленинча овоз!
Бу дўстликни ҳавас қилади жаҳон,
Араб деҳқонию эронлик чўпон,
Бахтиёр яшаймиз тинч, тотув,
омон,
Шодлик қўшиқлари қилади парвоз,
Жарангида Ленинча овоз!
Пўлат эритганда, қўриқ очганда,
Асрлар жумбоғин зумда ечганда,
Юлдуздан-юлдузга дадил учганда,
Куйларимиз янграр чин дўстликка
хос,
Жарангида Ленинча овоз!
Шу Ватан дўстликка, меҳрга сабаб,
Инсоний ҳақ-ҳуқуқ, инсоний
матлаб —
Бунда қадрланар: ҳурдир виждон,
қалб,
Шеър, қўшиқ парвози баланд,
беқиёс.
Жарангида Ленинча овоз!

Уйғурчадан Ю. ШОМАНСУР
таржимаси.

МОДДИЙ РАҒБАТЛАНТИРИШ—МУҲИМ ОМИЛ

ИҚТИСОДИЙ ТЕМАДА

Меҳнаткашларнинг ўз меҳнати натижасидан моддий манфаатдорлиги социалистик ишлаб чиқаришни ҳаракатга келтирувчи кучлардан бири ҳисобланади. Моддий манфаатдорлик принципи коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврда коммунизм ғалабасигача ўз ролини тўла сақлаб қолади. Меҳнат жамиятнинг ҳамма аъзолари учун биринчи даражадаги ҳаётий заруратга айланиши учун барча моддий, ижтимоий ва маънавий шарт-шароитлар яратилган даврда, яъни коммунизмнинг ривожланган босқичидагина бу принцип ўз аҳамиятини йўқотади. Ана шу босқичда меҳнатга қараб тақсимлашдан эҳтиёжга яраша тақсимотга ўтилади.

Лекин ҳозир ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш, кишиларда меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни тарбиялаш, коммунистик қурилишнинг энг муҳим ва асосий шарти бўлган меҳнат унумдорлигини ошириш учун моддий стимул (рағбатлантириш) кучидан кенг фойдаланиш, уни маънавий факторлар билан қўшиб олиб бориш талаб қилинади.

Кейинги вақтда КПСС Марказий Комитети ва ҳукуматимиз иш ҳақи системасини тартибга солиш ҳамда халқ хўжалигининг турли соҳаларида ҳақ тўлашнинг янги шартларини жорий қилиш соҳасида қатор тадбирларни амалга оширди. СССР Олий Советининг бешинчи сессиясида 1965 йилда ишчи ва хизматчиларнинг ўртача иш ҳақини 4,5 процент, аҳолининг реал даромадларини (ўртача бир киши ҳисобига) 7,3 процент ошириш мўлжалланди. Бу 1959—1964 йиллар ичида реал даромадлар ўртача йиллик ўсишидан икки баравардан зиёд ортиқдир. Шу сессияда халқнинг моддий турмуш даражасини ошириш юзасидан СССР Министрлар Совети ишлаб чиққан таклифлар маъқулланди. Сессияда қабул қилинган қонунда халқ хўжалигининг бир қатор тармоқларида ишчилар ва хизматчилар иш ҳақининг минимал миқдорини илгари белгиланганидек 1965 йилнинг иккинчи ярмида эмас, балки шу йилнинг 1 майигача амалга ошириш белгиланди.

Саноат ва қурилиш соҳаларида иш ҳақи тўлашнинг тартибга солиниши натижасида ойига 40 сўмдан кам маош оладиган ишчи ва хизматчилар сони тўрт марта, 40 сўмдан 60 сўмгача маош оладиган ишчи ва хизматчилар сони эса икки марта камайди. Айни вақтда ойида 100 сўмдан то 160 сўмгача маош оладиган ишчи ва хизматчилар сони икки марта ошди. Саноат ва қурилишда ҳақ тўлаш янги шартларининг жорий этилиши ишчи ва хизматчиларнинг энг яхши ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришишларида, халқ хўжалик планларининг муваффақиятли бажарилишида, меҳнат унумдорлигини ошириш асосида иш ҳақининг оширилишида муҳим омил бўлди.

Иш ҳақи системасининг тартибга солиниши билан бир қаторда моддий рағбатлантириш системаси ҳам яхшиланди.

Мукофотланувчи кишилар контингенти ҳам анча ўзгарди. Иш ҳақи системаси тартибга солингунга қадар вақтинча ва ишбай асосида ишловчилар учун мукофот умумий фондининг 5,5 процентини ташкил этган бўлса, ҳозир бу миқдор 7,3 процентга етди. Эндиликда саноат ишчиларининг 70 проценти, жумладан, металлургия ва кўмир саноати корхоналарида ишчиларнинг 80 процентдан, машинасозликда 55 процентдан ортиғи мукофот оладилар.

Кўпчилик саноат корхоналари ва ташкилотларда моддий рағбатлантириш принциплари тўғри ва мақсадга мувофиқ равишда амалга оширилмоқда. Бироқ кўпинча мукофотлаш масаласи фақат корхона раҳбарлари томонидан ҳал қилинади. Улар бу масалада нари борса ўз ёрдамчилари ва завод фабрика маҳаллий комитети раиси билан маслаҳатлашадилар, холос. Бу иш ҳам баъзан расмиятчилик учунгина қилинади.

Албатта, бундай ҳол моддий рағбатлантиришдан кутилган тегишли самараларни бермайди, мукофотлашнинг бундай нотўғри практикаси мукофотнинг ҳам моддий, ҳам маънавий ролига путур етказади.

Пул мукофотига тақдим қилиш ва уни кишиларга топшириш тартибини ҳам яхши йўлга қўйиш керак. Бунинг учун аввало мукофотга тақдим этилган илғорларнинг ишларини пропаганда қилиш, уларни кенг жамоатчиликка танитиш зарур. Ишчи ўз меҳнатининг жамият томонидан тақдирланаётганлиги, ҳурматга сазовор бўлаётганлигини тўла ҳис қилиши учун эса мукофот кенг жамоатчилик олдида тантанали равишда топширилиши лозим.

Биринчи навбатда кимни мукофотга тақдим қилиш масаласи тўғрисида жуда чуқур ва пухта ўйлаш, бу масалада партия Марказий Комитети ва ҳукуматнинг маълум кўрсатмаларига амал қилиш талаб этилади. Юқори меҳнат унумдорлигига эришган, кам меҳнат ва маблағ сарфлаб кўп моддий бойлик яратган кишига юқори иш ҳақи тўланишини таъминлаш меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни тарбиялаш учун катта аҳамиятга эгадир.

Бу тадбирлар ана шу принцип ва мақсадга мувофиқ тўғри амалга оширилаётган корхоналар Тошкент шаҳрида оз эмас. Лекин бу соҳада айрим жойларда жиддий камчиликларга ҳам йўл қўйилмоқда.

Масалан, «Ташавтомаш» заводини олиб кўрайлик. Маълумки, завод республикамизнинг илғор корхоналаридан биридир. У саноат маҳсулотининг муҳим турларини ишлаб чиқариш бўйича давлат топшириқларини муваффақиятли бажариб келмоқда. Агар моддий рағбатлантириш воситаларидан тўғри фойдаланилганида эди, завод коллективининг муваффақиятлари бундан ҳам юқори бўларди.

Фактларга мурожаат қилайлик. 1963 йил июнида 1-цехга берилган 553 сўмлик мукофотнинг 203 сўмини цехнинг раҳбарлари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари олган. Мукофотнинг 350 сўми 52 ишчига (яъни ҳар бир ишчига 7 сўмдан) тақсимланган. Умуман, завод бўйича шу йили ажратилган 5117 сўм мукофотнинг 1886 сўми, ёки учдан биридан кўпроғи инженер-техник ходимларга берилган. Ваҳоланки, уларнинг иш ҳақи коллектив иш ҳақи умумий фондининг 24 процентини ташкил қилади. 1963 йил июнь-ноябрь ойларида эса завод ишлаб чиқариш коллективига 1924 сўм мукофот берилган. Шундан 51,2 проценти ишчиларга, 48,8 проценти эса инженер-техник ходимлар ва хизматчиларга тақсимланган. Бундай фактларни бошқа корхоналарда ҳам учратиш мумкин.

Корхоналарнинг ижтимоий фондларидан ҳам мақсадга мувофиқ равишда фойдаланиш лозим. «Ташавтомаш» заводида 1963 йилда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планининг 104,5 процент бажарилганлиги натижасида корхона фондига 52,8 минг сўм ажратилган эди. Ана шу маблағдан фақат 10,6 минг сўми (ёки 20 проценти) янги техникани жорий этиш, асбоб-ускуналарни модернизация қилиш ва ишлаб чиқаришни кенгайтиришга сарф қилинди. Уй-жой, маданий-маиший қурилиш ва турар-жой фондини ремонт қилиш учун 31,9 минг сўм, шахсий мукофотлар учун 4,5 минг сўм, моддий ёрдам кўрсатиш учун 11 минг сўм, социалистик мусобақа ғолиблари бўлган цех коллективларини мукофотлаш учун 6,9 минг сўм сарфланди.

Моддий ёрдам кўрсатиш учун ажратилган пулнинг аксарият қисми ёрдамга муҳтож ишчиларга эмас, балки юқори иш ҳақи оладиган ходимларга берилган. Ундан ташқари, ҳар йили отпуска учун ажратилган моддий ёрдам раҳбар ёки юқори иш ҳақи оладиган ходимлар учун 50—100 сўмни ташкил қилган ҳолда, бевосита моддий бойлик яратаётган ишчиларга келганда бу миқдор аксарият 15—30 сўмга тушиб қолган.

Планни бажарган, мусобақада ғолиб чиққан цех, участка ва бригадаларни мукофотлашнинг маънавий кучи меҳнат унумдорлигини оширишда, меҳнатга коммунистик муносабатларни тарбиялашда катта аҳамиятга эгадир. Шунинг учун ҳам коллектив рағбатлантиришнинг форма ва методларини такомиллаштириш муҳимдир. Бунга корхона фондлари, мастер фондлари ташкил этиш: социалистик мусобақа илғорларини, янги техникани жорий қилган кишиларни, ихтирочи ва рационализаторларни мукофотлаш сингари воситалар киради.

Социалистик халқ хўжалигимизни ривожлантиришнинг муҳим шарти бўлган моддий рағбатлантириш принципи шахсга сиғиниш даврида қўпол равишда бузилган ва экономикага катта зарар етказган эди. Моддий рағбатлантиришнинг ленинча принципи ҳозирда муваффақиятли амалга оширилмоқда. СССР Олий Совети V сессиясининг қарорлари бунинг яққол далилидир.

Коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврда маънавий факторларнинг роли тобора орта боради. Лекин бу моддий рағбатлантиришнинг аҳамияти камаяди деган маънони билдирмайди асло. Аксинча, КПСС Программасида кўрсатилганидек, бу даврда кишиларнинг тобора ўсиб бораётган талабларини қондиришнинг асосий йўли —меҳнатга яраша ҳақ тўлаш принципи, яъни моддий манфаатдорлик принципи бўлиб қолади. Шунга кўра ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг миқдори ва сифатига қараб моддий рағбатлантириш принципини доим тўғри амалга ошириш зарур.

А. АБДУҒАНИЕВ
иқтисод фанлари кандидати.

ДЎППИ ТОР КЕЛГАЧ...

Цех нормаловчиси Исмоил Эшмуҳамедов арифмометрнинг қулоғини уч-тўрт олдига ва орқасига буради-да, рақамларга кўз тикди. Сўнг олдидаги қалин дафтарга аллақандай кўп хонали сонларни қайд қилди.

— Чиқди, — деди у. — Мана ўтган йилнинг ноябрь ойи якуни. 21 ноябргача 30 минг 700 сўмлик дўппи омборга топширилган. Бу ойлик планнинг 45 проценти, холос. Қолган беш кунда эса планнинг 55 проценти бажарилибди.

Нормаловчи яна арифмометрнинг қулоғига қўл югуртирди. Яна дафтарга рақамлар чизди.

— Бу декабрь ойида қилинган иш. Биринчи партия маҳсулот 18 декабрда цехдан чиққан. План бўйича у 40 минг 350 сўмни ташкил этиши керак эди. Лекин шундай бўлмади. 14 минг 300 сўмлик маҳсулот бера олдик, холос. Мана энди декабрнинг сўнгги ўн кунлиги давомида бажарилган ишларни ҳисоблаймиз.

— 80 процент! Ойлик планнинг шунча қисми сўнгги ўн кунликда бажарилибди.

— Янги йилнинг биринчи ойи қандай бўлаяпти?

— Пресслаш участкасида иш 9 январда бошланди. Шундай бўлгандан кейин ўз-ўзидан ойнинг ўрталаригача бир сўмлик ҳам маҳсулот омборларга топширилмайди. Ҳали ой тамом бўлишига анча борку,—деди киноя аралаш нормаловчи.

Ташқарига чиқамиз. Кенггина ҳовли. Ҳовлининг паст томонида пресслаш участкаси. Прессловчилар дўппини елимлаш, рахт чиқариш, пресслаш билан банд. Унинг ёнидаги хонада попопчиларнинг машиналари гувиллайди. Юқори қаватда ҳам қизлар-аёллар дўппи тикиш билан банд. Бир қарашда ҳаммаёқ саришта. Иш жадал. Камчилик йўқдек. Аммо шароит билан яқинроқ танишгач, иллатлар ўзини кўрсатади-қўяди.

Цех бўйича хомашёга жавобгар бир киши — мастер Фарида Алиева. 500 дан ортиқ кишига ипак, тўр, сатин улашади. Ишчилар навбат кутишгани-кутишган. Ҳар ой бошида фақат хомашё олиш учун дастлабки ҳафта бекорга ўтади. Уйда иш тикадиганлар хом маҳсулотни оладилар-да, шу бўйи ўн кунлаб дараксиз кетадилар.

— Тайёр маҳсулотларни ҳам ўзингиз қабул қилиб оласизми? — сўраймиз ундан.

— Йўқ, мастерлар бор. Уларнинг иши.

— Ахир мастернинг вазифаси бошқа бўлади-ку. Ишлаб чиқариш командири, тарбиячи, устоз эмасми, у. Наҳотки фақат мол қабул қилиб олиш билан ўралишиб юришса.

— Ҳа, бизда шундай.

— Айтгандек, ой охирида техника контроли бўлими ходимларига дўппилар сифатини текшириб, сортларини белгилашда ҳам ёрдам беришади, — қўшиб қўйди И. Эшмуҳамедов.

Шундай. Мастерлар фақат кун санаш билан овора. Ишчиларга янги нусхада дўппи тикиш технологиясини ўргатиш, резервларни қидириб топиш, ёшлар малакасини ошириш устида кам бош қотиришади. Талабчанлик бўш цехда. Прогуллар кўп. Айрим ишчилар кунлик нормаларини мунтазам бажаришга одатланишмаган. Ой бошида меҳнат нотўғри уюштирилгандан кейин ой охирида ҳамма шошиб қолади. Дўппи бошга тор келади-да, план кетидан қувиш бошланади. Штурмчиликнинг оқибати вой. План бажарилади-ю, аммо кўп ҳолларда савдо тармоқларига сифатсиз, қўпол тикилган, қинғир-қийшиқ гулли дўппилар жўнатилади.

Штурмчилик дўппи цехида илдиз отган. Бу ҳол Тошкент бадиий каштачилик буюмлари фабрикаси раҳбарларига номаълум дейсизми. Беш қўлдек маълум. Цех бошлиғи Сурайё Қосимова ҳар куни фабрика директори олдига бориб-келиб туради. Ахир, камчиликларни унга билдиргандир. Билдирмаган бўлса фабрика раҳбарлари билиб қўйишсин — штурмчилик сифат душмани. Унга чек қўймай маҳсулот сифатини яхшилаш амри-маҳол.

Ж. НОСИРОВ.

ИЛЬИЧ ЧИРОҚЛАРИ ПОРЛАМОҚДА

«Ташэлектросеть» корхонасининг меҳнаткашлари бугун кечагидан, эртага бугунгидан яхшироқ натижаларга эришиш учун курашишяпти. Нурчиларнинг ўтган йили қўлга киритган ютуқлари, йўл қўйган камчиликлари кўздан кечирилганда қувонарли натижалар гувоҳи бўламиз.

Тармоқ коллективи ўтган йилни яхши якунлади. Йиллик социалистик мажбурият 15 декабрда адо этилди. Электр энергияси узатиб бериш плани 107 процент қилиб бажарилди. Линиялар орқали ўтказилаётган энергиянинг таннархи 60 минг сўм арзонлаштирилди. Тошкент ГРЭСининг 150 минг киловатт қувватли 2-навбати ишга туширилганлиги айниқса қувончли ҳолдир. Чунки, область саноати ва қишлоқ хўжалигини энергия билан таъминлашни яхшилади.

Ўтган йили областнинг турли районларида янгидан-янги подстанциялар ишга туширилди. «Халқобод», «Чаноқ», «Бўстонлиқ», «Юбилей» подстанциялари шулар жумласидандир. Электр қувватининг «нерв толалари» — пайваста симлар ҳозирги кунда областимизнинг энг чекка жойларигача —тоғлар орасидаги қишлоқларга, чўл ичкарисидаги посёлкаларгача бориб етди. Йил давомида 266,4 километр узунликда электр линиялари тортиб, фойдаланишга топширилди. Энергия ўтказиш даражаси 1963 йилдагига нисбатан 19 процент ўсди.

Ҳамма нарсани кадрлар ҳал қилади. Қаерда меҳнат интизоми яхши бўлса, қаерда билимдон, малакали кадрлар ишласа, шу ерда кўрсаткичлар ҳам яхши бўлади. Шунинг учун ҳам нурчилар, айниқса ёшларнинг билим олишига катта аҳамият берилаяпти. Ўтган йили ўн икки киши олий ўқув юртларини сиртдан ўқиб битирди. Ўн мутахассис техникумни битириб, диплом олди. Ҳозир эллик киши олий ўқув юртларида, ўттиз уч киши техникумларда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда билим оляпти.

Қишлоқ монтёрларининг малакасини оширишга ғамхўрлик қилиш айниқса муҳим. Ўтган йили 29 мутахассис қишлоқ монтёрлари малакасини ошириш курсини битирди. Ҳозир ҳам 25 монтёр ўз малакасини оширяпти.

Нурчи рационализаторлар ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, оғир ишларни енгиллаштиришга катта ҳисса қўшяптилар. Чирчиқ район электр тармоғининг мастери Г. Н. Степанова. Калинин район электр тармоғи бошлиғининг ўринбосари Ю. Йўлдошев, диспетчер Х. Ғозиевларнинг ижодий изланишлари катта самаралар берди. Корхона ихтирочилари киритган янгиликлар 30,3 минг сўмлик фойда келтирди.

Лекин ўтган йили айрим камчиликларга ҳам йўл қўйилди. «Қўрғончи» электр узатиш линияси қурилиши битмай қолди. Асосий пудратчи—5-қурилиш-монтаж бошқармаси керакли деталларни ўз вақтида етказиб бермади. Натижада «Коммунизм» совхози асосий электр линиясига уланмай қолди.

Юқори Чирчиқ билан Оққўрғонда эскирган электр линиялари ўзгартирилмай қолди. Бир неча марта брак ҳамда аварияга йўл қўйилди. Натижада 22980 киловатт-соат электр энергияси ўз вақтида линиялардан ўтмай қолди. Олмалиқ район электр тармоғи иккинчи участкасининг линиялари жуда ёмон аҳволга тушиб қолган.

Корхона партия хўжалик активининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида ана шу ютуқ ва камчиликлар таъкидлаб ўтилди. Йиғилишда доклад қилган корхона директори ўртоқ М. С. Саидов янги йилда янада унумли ва сифатли ишлаш зарурлигини таъкидлади.

Доклад юзасидан музокарада сўзга чиққан ўртоқлар — Чирчиқ район электр тармоғининг бошлиғи А. А. Шабардин, Оққўрғон район электр тармоғи Бўка участкасининг бошлиғи Жамалиев ҳамда бошқалар корхона ишини тағин ҳам яхшилашга оид ўз фикр ва мулоҳазаларини айтишди. Активда Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министри ўртоқ А. Х. Ҳамидов нутқ сўзлади.

Энергетиклар 1965 йил планини муддатидан илгари бажариш юзасидан тадбирларни белгилашди.

Ў. ҲОШИМОВ.

Республикамиз қурилиш индустрияси яна бир йирик корхона ҳисобига бойиди. Тўйтепада «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» номли металл конструкциялари заводи ишга туширилди. Унда ҳар йили 50 минг тонна металл конструкциялари ишлаб чиқарилади. Суратда: янги заводнинг умумий кўриниши.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XIII ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИНГ ИЖРОСИНИ ТЕКШИРАМИЗ

КОММУНИСТИК ТУРМУШ УЧУН!

ҚЎРСА КЎРГУНДЕК ЭКАН

РЕДАКЦИЯДАН ХАТ

Яқинда редакциямизга Т. Рихсиев ва А. Мирзааҳмедов ўртоқлардан бир хат келди. Унинг мазмуни мана бундай: «Биз тилга олаётган «Коммунизм» колхози анча катта хўжалик. Пахтадан йил сайин юқори ҳосил олиб келинаяпти. Техникага кенг йўл очиб берилган. Хўжалигимизнинг ютуқларини кўриб, эҳтимол сиз «фидокорона меҳнат қилаётган колхозчилар дам олишни истасалар, клубга чиқарлар, газета-журнал ўқирлар, кинофильм кўрарлар ёки чақчақлашиб гурунглашарлар» деб ўйларсиз. Афсуски, буни фақат ўйлайсиз. Бундай клуб колхоз раҳбарларининг ҳали тушига ҳам кирмаган. Клуб қурила бошлаганига етти йил бўлди-ю, ҳанузгача битишидан дарак йўқ. Колхоз йўлларини шоферлар «роҳатижон» дейишади. Улар алам қилганидан кесатиб шундай дейдилар. Негаки, йўллар шунчалик ўнқир-чўнқирки, машинада юрсангиз, бошингиз кабинканинг шифтига тегиб, ғурра бўлади. Бу ҳам раҳбарларнинг эсига келмайди...»

Биз бу хатни ўқиб чиққач, ниҳоятда ажабландик: наҳотки, Калинин районидаги илғор «Коммунизм» колхозида аҳвол шундай ачинарли бўлса? Наҳотки, колхоз раҳбарлари фақат ишнигина ўйлаб, меҳнаткашларга ғамхўрлик қилишни унутиб қўйган бўлсалар? Наҳотки, бу қишлоқдаги одамлар бирор жойда маданий дам олиб, кўнгил очиш имконига эга бўлмасалар?

Шу жумбоқларни ечиш мақсадида биз ўша колхозга бордик. Бу хўжаликдаги аҳволга беғаразлик билан ва кўзни росмана очиб қараган киши бутунлай бошқача манзарани кўради. Бундан тўрт йил илгари қурила бошлаган катта клуб биноси ҳозир битай деб қолибди. Уни жиҳозлаш тадбирлари кўрилаяпти. Клуб жуда хашаматли. Унда 36 та хона бор. Колхоз правлениеси шунинг 30 хонасини 2-ўрта мактабга бериб жуда тўғри иш қилган.

Қишлоқда 4 та чойхона бор. Улар жуда яхши жиҳозланган. Ҳар бир чойхонада телевизор, радиоприёмник бор. Колхозчилар ишдан бўш пайтларида бу чойхоналарда мириқиб дам олишаяпти. Трактор парклари ва фермаларда механизаторлар ҳамда чорвадорлар дам оладиган хоналарда ҳам телевизор бор. Трактор парклари, фермалар ва чойхоналарга мунтазам равишда газета-журналларнинг янги сонлари келтириб туриладн. Колхозчиларга вақти-вақти билан кинофильмлар кўрсатилади.

Ўтган йили қишлоқ меҳнаткашларига 160 марта бепул кинофильм кўрсатилди. Бунинг учун колхоз 3040 сўм пул сарфлади.

Хўш, ўртоқ Т. Рихсиев, ўртоқ А. Мирзааҳмедов! Бу тадбирлар қишлоқ меҳнаткашларининг маданий талабини қондириш соҳасида қилинган ишлар эмасми?!

Янги уйлар қуриш, бор уйларни ремонт қилиш учун колхоз правлениеси кейинги йилларда колхозчиларга 136 минг сўм ссуда берди. Биргина ўтган йилнинг ўзида уй қураётган меҳнаткашларга 2265 та шифер олиб берилди.

Колхозчиларнинг даволанишлари, дам олишлари, қариган чоғларида пенсия олишлари учун қандай ғамхўрлик қилинаётганлигини қуйидаги фактлар яққол кўрсатиб турибди. Биргина ўтган йили колхозчилардан 10 киши Сочи, Кисловодск ва Есентукидаги марказий санаторийларга бориб дам олиб, даволаниб келди. Етти киши эса дам олиш уйларига юборилди. Йил давомида қариялардан 107 кишига пенсия бериб турилди. Бу йил эса янги Қонун бўйича 447 кишига пенсия беришга тайёргарлик кўрилаяпти. Ахир бу фактлардан кўз юмиб бўладими?! Қишлоқдаги амбулатория, туғруқхона ва дорихона кўнгилдагидек ишлаб турибди. Биргина водопровод учун колхоз 96,5 минг сўм маблағ ажратди. Хўш, булар колхозчиларга ғамхўрлик эмасми?!

Хат авторлари колхоз йўллари ёмон, автобус қатнамайди, дейишган. Аслида эса ундай эмас. Йўллар текисланиб, унга шағал ётқизилган. Ҳозир автобус қатнаб турибди. Бу йўлни яна ҳам яхшилаш — область йўл қурилиши бўлимининг вазифасидир. Колхоз бу ташкилотга ҳар йили тегишли миқдорда пул тўлаб келади. Ўтган йили ҳам 30 минг сўм пул тўлаган.

Биз юқорида айтган гапларимиз билан, колхозда ҳамма нарса кўнгилдагидек, ҳеч бир камчилик йўқ, демоқчи эмасмиз. Иш бор жойда камчилик ҳам, етишмовчиликлар ҳам бўлади. Партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашларга ҳозиргидан ҳам юксак турмуш шароитларини яратиб бериш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқдалар. «Коммунизм» колхозида қишлоқ меҳнаткашларига маданий-маиший шароит яратиб бериш соҳасида қилинган ишлар навбатдаги қилинадиган ишларнинг бир қисмидир. Колхоз раҳбарлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни бундан буён янада кўпайтириш тўғрисида қайғириш билан бир қаторда қишлоқ меҳнаткашларининг маданий турмуш даражасини янада ошириш тўғрисида ҳам қайғиришлари керак.

Энди хат авторлари Т. Рихсиев билан А. Мирзааҳмедов ўртоқларга айтадиган икки оғиз гапимиз бор. Қишлоқда рўй бераётган янгиликлардан кўз юмиш, кишилар қилаётган хайрли ишларни менсимаслик, фактларни таг-туги билан ўрганмай, яхши суриштирмай таваккалига ёзавериш беандиша кишиларга хос хусусиятдир. Шундай кишиларгина қилинган ишларни йўққа чиқарувчи беҳуда гапларни айтиши мумкин. Ахир бундай қилиш холис ниятли одамнинг иши эмас-ку! Қаламни чакки тебратган, кишиларни чалғитишга уринганлар умум ишимизга ёрдам бермайдилар.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Октябрь районидаги 6-шаҳар поликлиникасида меҳнаткашларга медицина хизмати кўрсатиш намунали йўлга қўйилган. Поликлиника врачлари касалларни ўз вақтида даволаш, беморларнинг уйларига бориб, дастлабки ёрдам кўрсатишда кишилар миннатдорчилигига сазовор бўлмоқдалар. Болалар доктори Жалил Раҳимов ўз ишини яхши билган, меҳнаткашлар хизматига ҳамиша тайёр жонкуяр врачлардан. У поликлиникада ҳам, беморлар уйига борганда ҳам касалларнинг тезроқ соғайиб кетиши учун қўлидан келган барча чора-тадбирларни кўради. Сиз чапдаги суратда доктор Ж. Раҳимов даволаган Эркин ва унинг онаси Ориповани кўриб турибсиз. Ўнгдаги суратда бош ҳамшира Д. Абдувоҳидова, ҳамшира У. Ёрмуҳамедова, терапевт бўлимининг мудири Г. А. Вилданова ўртоқлар ўзаро маслаҳатлашмоқдалар.

В. САЛОВ фотолари.

ШИФОКОРЛАР

Бундан 5-7 ой илгари бир воқеа устидан чиққан эдим. Шундай обод, кўркам Шофайзиқулоқ массивида аҳоли учун хизмат қиладиган почта, магазинлар ва бошқа кўпгина муассасалар бор эди. Лекин, кишилар учун жуда зарур, улар соғлигини сақлайдиган дурустроқ медицина муассасаси бўлмагани кишини ранжитарди. Массивда эса 25 мингга яқин аҳоли яшайди. Шунча аҳолига битта кичкинагина медицина пункти, у ҳам Самарқанд дарбозасида жойлашган 22-поликлиниканинг филиали эди. Шу филиалда рўй берган эди мен айтмоқчи бўлган воқеа.

Қўлига анализ учун йўлланма қоғозини кўтариб кексароқ бемор кириб келди-да:

— Болам, сен айтган поликлиникани топмадим, қон топширмаёқ ўзинг даволаб қўяқол, садағанг кетай, — деди.

Ёшгина врач афсус билан:

— Қошкийди, отажон, шу ерда ўзимизда шунақа лабораториялар бўлса. Ҳозир ҳамширани чақирай, сизни бирга олиб боради, — деди ва албатта, яқин орада шу атрофда поликлиника очилади, деб қўшиб қўйди.

Дарҳақиқат врачнинг айтгани унинг кутганидан ҳам тез рўёбга келди.

Шофайзиқулоқ массивидан оқиб ўтадиган катта анҳор бўйлаб бораверишда катта дарвозага дуч келасиз. Унинг пештоқига 6-поликлиника деб ёзиб қўйилган. Дарвозадан кенг ҳовлига кирилади. Бемор дастлаб регистратурага учрайди. Ўз хотирасининг кучлилиги билан ҳаммани қойил қолдирадиган Ойша опа:

— Келинг, сизнинг фамилиянгиз Маҳкамова, а? Улуғбек кўча 3-проезд, 23-уйда турасиз. Касалингиз гипертония, сизни доктор Аҳмедова боқади, шундайми? — У беморнинг анкетасини врачга элтиб бергач: «8-хонага кирасиз» дейди хуш муомилалик билан.

Поллари ярқираб турган коридор бўйлаб борган беморнинг баҳри-дили очилади. Врачга кириш учун навбат кутаётган беморлар медицина ходимлари хизматидан миннатдор бўлиб гапиришади. Навбат Маҳкамовага келди.

— Марҳамат онажон, қани ўтиринг, нима бўлди? — ҳар кундагидай меҳрибон, ғамхўр боқади беморга доктор Қумри Аҳмедова. Унинг ширин сўзи, фойдали маслаҳатининг ўзи ярим даво. Бемор унинг ёнидан ўзини соғлом ҳис қилиб чиқади.

Қумри Аҳмедова сингари ишчан, меҳрибон врачлар поликлиникада анчагина. Мана, Флора Каримова, Зумрад Исроилова, Аҳмаджон Шарипов ва бошқа врачлар поликлиникада касал қабул қилиш билан бирга куннинг иккинчи ярмида визов бўйича уйма-уй юриб беморларни даволашади. Улар билан ёнма-ён юриб кишилар дардига шифо келтираётган меҳрибон ҳамшираларни айтмайсизми?

Поликлиниканинг физиотерапия кабинети. Бу ерга янги аппаратлар ўрнатилган. Электр қуввати, ультра-бинафша нурлардан шифо топади беморлар. Бўлим мудираси Галина Вилданова ўз ишига моҳир. Кабинет ҳамшираси Холидаой Усмонова ҳам жонкуяр шифокорлардан.

Поликлиниканинг бош ҳамшираси Дилбархон Абдувоҳидова бизни бошқа кабинетлар билан таништирди:

— Мана бу тиш кабинети. Бу ерда тажрибали тиш доктори ўртоқ Алиев ишлайдилар, тушдан сўнг ўртоқ Абдураҳмонова болаларнинг тишини даволайди.

— Бу ишларни ташкил этишда янги, мустақил поликлиника очиш, шундай садоқат билан ишлайдиган кадрларни танлаш, тарбиялашда бош врачимиз Ҳидой Маъзумовнинг хизматлари кўп. Ҳали режамиз катта. Яқин келгусида бу ерда стационар очилади, — дейди суҳбатдошимиз Дилбарой.

Ф. УСМОНОВА.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

КИРИНГ, ЁШАРИБ ЧИҚАСИЗ

Шофер дўстим Ғанимжонни эрталаб учратганимда танимай қолибман. Нега дейсизми? Соқол-мўйлаби шундай ўсиб кетибдики, асти қўяберасиз. Сочини айтмайсизми? Саватдай бўлиб, бўйнини бутунлай қоплаб кетибди.

— Соч-соқолингни қайси устага олдирган эдинг, — ҳазиллашдим унга...

Дўстим билан кечқурун яна учрашдик. Мана, энди бутунлай бошқача одам бўлиб кетибди у. Сочлари олдирилган. Устаси тушмагур юзини шундай қиртишлабдики, эрталаб кўрган дўстим кўзимга анча ёшариб кетгандай кўринди.

Янгибозор маиший хизмат кўрсатиш комбинатига қарашли 5-сартарошхона аҳил коллективининг аҳолига кўрсатаётган хизмати диққатга сазовордир. Бор санъатини ишга солиб хизмат қилаётган меҳнатсевар коллектив ўтган йил планини 103,1 процент қилиб бажаришга муваффақ бўлди.

Бош уста Ким Дон Гиндан ва уста Маҳмуд Хабировдан аҳоли мамнун. Улар соч ва соқолларингизни чаққон олишлари билан бирга хушмуомаладирлар ҳам. Шунинг учун улар ойлик планларини ҳар доим ортиғи билан бажарадилар.

О. ҚОБУЛЖОНОВ.
(«Суръат» газетасидан).

ОБОД ҚИШЛОҚ

«Партия XXII съезди» колхозининг марказида янги-янги бинолар тобора кўп қад кўтармоқда.

Қисқа муддат ичида колхозда омбор, гараж, қишлоқ хўжалик машиналари ва асбобларини ремонт қилиш устахонаси, сартарошхона ва чойхона қуриб ишга туширилди.

Колхозчилар меҳнат кунига олаётган даромадлари эвазига янги уйлар қуриб олишмоқда. Кейинги икки йил мобайнида 143 хонадон янги уй-жойларга кўчиб ўтди.

И. НЕЪМАТОВ,
(«Коммунизм тонги» газетасидан).

ТУНЛАРИ ҲАМ КУНДУЗДЕК ЁРУҒ

«Ленинизм» колхози аъзоларининг қувончи чексиз. Яқинда колхознинг учта участкаси тўлиқ электрлаштирилди. Ҳозирги кунда 1000 дан ортиқ электр лампочкалари колхозчилар уйларида порлаб турибди.

Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилотининг бундай ғамхўрлигидан колхозчилар беҳад миннатдордирлар.

Қ. ТУРҒУНБОЕВ,
(«Мўл ҳосил учун» газетасидан).

АҲОЛИГА ҚАНДАЙ ХИЗМАТ ҚИЛАЁТИРСИЗ?

ОСТИН-УСТИН...

Биз мақоламизга бундай сарлавҳа қўйиш билан машҳур Жюль Верннинг «Остин-устин»ига ишора қилаётганимиз йўқ. Балки, Калинин районидаги Қўйлиқ маданият уйи кинотеатри тўғрисида икки оғиз гапирмоқчимиз.

Мана, кинотеатр кассаси. Бу ерда навбат кутиш йўқ экан. Зўрға билет олдик. Билетимизга 1-қатор 20-ўрин деб ёзиб қўйилган. Ўҳў, жуда олдинда-ку. Начора. Олганимизга хурсанд бўлиб, залга югурдик. Зал шовқин-сурон, папирос тутуни. Биринчи қаторни излаб кетдик. Афсуски, биз излаган қатор тамомила йўқ. Деворда 1,2,3,4-қаторлар кўрсатилгану, аммо скамейкалари қаёққадир ғойиб бўлган. Контролерга мурожаат қилдик.

— Биринчи қатордаги йигирманчи стул сизники. Боринг ўтиринг, — деди киноямуз кулиб. Контролер айтган ўринни бўшатишни илтимос қилдик. Ўтирган йигит стулдаги номерга ишора қилиб:

— 8-қатор 10-ўрин, марҳамат қарасинлар, — деди. Дарҳақиқат тўғри. 1-4 қаторлар умуман йўқ, 5-қатор ўрнида 8-қатор турибди. Ўртароқда эса 5-қатор ва ҳоказо.

Изза бўлиб турган эдик ўша киши:

— Келинг сиғишамиз, бу ер шунақа остин-устин. Бу бино қурилибдики, ҳали тартиб ўрнатилгани йўқ. Беш-олти йилдан ошиб кетди шу аҳвол, — деди.

Сеанс бошланди. Бироқ кирди-чиқди, шовқин-сурон, чекишлар, ўзаро суҳбатлашишлар охиригача давом этди. Кирганимизга минг пушаймон бўлиб, кинотеатр аҳволидан хуноб бўлиб чиқдик.

Тўлқин СОЛИЕВ.
Низомий номли пединститут студенти.

САВЛАТГА ТУРГАН АППАРАТЛАР

Телефон кўпчиликнинг узоғини яқин, мушкулини осон қиладиган аппаратларнинг бири деб ҳисобланади. Лекин баъзи ҳолларда бу аппарат кишиларнинг асабини бузади, яқинини узоқ қилгандай бўлади.

Шундай аппаратлардан бири Куйбишев районидаги Гёте кўчасига қўйилган. Агар яқинроқдан туриб шу аппарат атрофига келиб-кетаётган одамларни кузатсангиз, жуда қизиқ ҳангоманинг гувоҳи бўласиз. Ўртада турган аппарат атрофига бирин-кетин одамлар тўпланади. Биринчи ўринда турган одам кириб аллақаерга телефон қилади. Беш-ўн минут овора бўлиб хуноб ҳолда қайтиб чиқади, ундан кейингиси киради, учинчи-тўртинчи одам киради. Ҳеч ким мўлжаллаган жойига телефон қилолмайди.

Бундай ҳолни Ломоносов кўчасига ўрнатилган телефон будкаси атрофида ҳам кўриш мумкин. Биз Тошкентдаги баъзи телефон будкалари шундайми, деб ўйласак, Паркентдаги телефон аппаратлари ҳам худди Тошкентдаги баъзи ёмон аппаратларга ўхшаб ишлар экан. Фақат бу ердаги аппаратларнинг фарқи шундаки, трубкани олганингиздан кейин аллақаердан ғалати бир овоз эшитилади, лекин сиз кутаётган одамнинг овози эшитилмайди. Беш минут кутасиз, ўн минут кутасиз, у томондан ҳеч қандай жавоб бўлмайди. Кейин аҳолига телефон хизмати кўрсатувчи оғайниларимизга «раҳмат» айтиб трубкани шарақ этиб қўйиб кетаверасиз.

Шу сабабли ушбу мақоламизнинг сарлавҳасини савлатга турган аппаратлар, деб қўйишга тўғри келди.

Д. ҚУРБОНОВ.

МЕҲНАТКАШЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

КЕКСАЛАРГА ТУҲФА

Пойтахтнинг Куйбишев районидаги 4-ишчилар шаҳарчасида янги шинамгина чойхона қурилиб ишга туширилди. Бу чойхона шаҳарча кексалари учун катта тухфа бўлди. Шу кунларда пенсионер оталаримиз бу чойхонада ўзаро ширин суҳбатлар қуриб, мириқиб хордиқ чиқаришмоқда.

А. Норқулов.

КИНО САНЪАТИ КЕЧАСИ

Ўтган душанба куни Дзержинский номидаги маданият уйи пойтахт киношинавандалари билан одатдан ташқари гавжум бўлди. «Одамлар ва фильмлар» деб аталган бу кечада йиғилганларга урушдан сўнгги йилларда поляк киномотографияси эришган ютуқлари ҳақида москвалик ёш киношунос В. Кусинко марок билан гапириб берди. Суҳбат кинофильмлардан олинган парчаларни намойиш қилиш билан янада қизиқарли ўтди. Кеча охирида «Лодзь» (Польша) кино студияси ишлаган «Ян Пишчининг 6 марта турланиши» номли бадиий фильм кўрсатилди.

Т. Солиев,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ГАЗ ЖОННИНГ ҲУЗУРИ ЭКАН

Оҳангаронликлар мамнуният билан шундай дейишади. Ҳа, дарҳақиқат «Зангори» ёқилғи ўтган 1964 йилнинг ўзида 800 дан зиёд оилани хушнуд этди. Шу жумладан пландагидан ташқари 174 хонадон газлаштирилди.

Оҳангарон шаҳрида аҳолини газ билан таъминлаш иши шундай тез суръат билан олиб борилмоқда.

А. Кўкиев
ўқитувчи.

АРЗОН НАРХДА

Яқинда Чирчиқ шаҳридаги Ленин кўчасида жойлашган катта бир магазин нарх-навоси 50 процент арзонлаштирилган саноат моллари билан савдо қилабошлади. Магазинда сотувчи ва харидорлар учун барча қулайликлар муҳайё этилган. Магазин асосан 4 та бўлимдан иборат. Ҳамма бўлим сотувчиларининг қўли-қўлига тегмай савдо қилишаяпти.

Куни кеча биргина пойафзал бўлимида 400 жуфтга яқин эркаклар оёқ кийими сотилди. Чирчиқликлар янги нарх билан турли хил саноат молларини харид қилиб катта фойда кўрмоқдалар.

Т. Сихарулидзе.

ПАРТИЯ-ДАВЛАТ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

МАИШИЙ ХИЗМАТНИ ЯХШИЛАЙЛИК

Республикамизда маиший хизмат кўрсатувчи корхоналар ишининг ҳажми тўхтовсиз кўпайиб бормоқда. Бу корхоналарнинг аҳолига кўрсатаётган хизматлари кейинги икки йил ичида сон жиҳатидан бир ярим баравардан зиёдроқ кўпайди. Шу билан бирга, бундай корхоналарнинг имкониятларидан ҳали тўлиқ фойдаланилаётгани йўқ. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Партия-давлат контроли комитети томонидан республиканинг турли областлари ва районларида ўтказилган текшириш вақтида шундай асосий хулоса чиқарилди.

Текширувчилар маиший хизмат кўрсатишнинг энг муҳим участкасидаги ишларнинг аҳволи билан — кийим ва пойафзални якка тартибда тикиб берувчи ва ремонт қилувчи ательелар ва устахоналарнинг иши билан танишиб чиқиб, бир мунча қаноат ҳосил қилдилар. Тикувчилик устахоналари кийимлар тикиб беришни икки йил ичида анча кўпайтирганлар. Аммо, ремонт қилиш учун олинган кийимлар 1962 йилдагига қараганда 32 процент камайиб кетган. Бир қанча областларда, жумладан, Сирдарё, Хоразм, Қашқадарё ва Самарқанд областларида пальто, костюм, кўйлак ёки шимларни устахоналарда ремонт қилдиришнинг иложи йўқ, чунки бу областларда бундай хизмат кўрсатиш ташкил этилмаган.

Пойафзалларни ремонт қилишга келганда, жон бошига ҳисоблаганда йилига 26 тийинлик хизмат кўрсатилаётганлиги маълум бўлди. Бу эса жуда оз.

Қишлоқларда кийим ва пойафзалларни тикиб бериш ва ремонт қилиш айниқса ёмон ташкил этилган. Қишлоқларнинг юз минглаб аҳолиси хизмат кўрсатишнинг бундай туридан фойдаланиш имкониятига эга эмас, чунки кўп қишлоқларда кийим ва пойафзал тикиб берадиган ательелар ва устахоналар йўқ. Шаҳарларда тикиш ва ремонт қилиб бериш корхоналарини жойлаштириш тартибга солинмаган.

Тошкент, Андижон, Сирдарё ва Қашқадарё областларининг, шунингдек Қорақалпоғистон АССРнинг бир қанча шаҳарлари ва район марказларида устахоналарни йириклаштириш шу вақтгача бошланганн йўқ, ваҳоланки бундай устахоналарни йириклаштириш маиший хизмат кўрсатишни ривожлантиришнинг муҳим шартларидан биридир. Болалар кийими, эркак ва аёллар ич кийими тикиб берадиган, кийим ва пойафзални ремонт қилиб берадиган янги ательелар ва устахоналар қуриш топшириқларини Ўзглавбит систематик равишда бажармаётир. Тошкентда, Нукусда ва область марказларида кийимларни ремонт қилиб берадиган комбинатлар вужудга келтириш учун белгиланган муддатлар бажарилмай қолди. Ателье ва устахоналарда аҳолига хизмат кўрсатишнинг янги формалари ва прогрессив ишлаш методлари жуда секин жорий қилинмоқда. Заказлар кўпинча анча кечиктирилиб ва сифатсиз бажарилмоқда.

Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ва Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети маиший хизмат кўрсатиш корхоналарига лозим бўлган даражада ёрдам бермаётирлар. Бухоро, Сирдарё, Қашқадарё, Сурхондарё ва Хоразм областларининг ижроия комитетлари маиший хизмат кўрсатиш корхоналари очиш учун икки йилдан бери битта ҳам бино топиб берганлари йўқ. Баъзи областларда маиший хизмат кўрсатиш корхоналарига қарашли бинолар бошқа турли муассасаларга олиб берилган.

Партия-давлат контроли комитети кийим ва пойафзалларни тикиб бериш ва ремонт қилишни яхшилаш топшириқлари қониқарсиз бажарилаётганлигига Ўзглавбит бошлиғи В. Ф. Барабашнинг эътиборини жалб қилди ва унинг, ҳозирги вақтда бу ишни яхшилаш учун бир қанча зарур чоралар кўрилаётир, деган гапини ҳисобга олиб қўйди. Аниқланган камчиликларни тузатиш тўғрисида республика Савдо министрлигига бир қанча топшириқлар берилди.

ЙЎЛОВЧИЛАРГА ҚУЛАЙ БУЛСИН

Кейинги йилларда республикада шаҳарлараро автобус қатнови анча ривожлантирилди. Эндиликда жами 27 минг километрлик 493 та маршрут билан автобуслар қатнаб турибди. Мана шу турдаги транспорт хизматидан фойдаланаётган пассажирлар сони ўн йил ичида ўн бир баравар кўпайди.

Бироқ, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Партия-давлат контроли комитети ўтказган текшириш автобуслар қатновининг ташкил қилиниши қўйилаётган талабларга ҳали жавоб бермаётганлигини кўрсатди. Асосий камчилик шуки, пассажирларга хизмат кўрсатиш маданияти паст.

Республика шаҳарларининг кўпчилигида, шу жумладан Тошкентда ҳам автовокзаллар йўқ. Муваққат павильонлар автовокзаллар ўрнини маълум даражада босиши мумкин эди. Лекин Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигининг айби билан 1964 йил планида кўзда тутилган 154 та павильон ўрнига атиги 22 та павильон қурилди, холос.

Мавжуд автовокзаллар ва павильонлар қаровсиз бўлиб ётибди, уларнинг бинолари иситилмайди. Билет сотадиган кассалар яхши ишламаётир, кўпинча бундай кассалар автобус жўнашидан 5—10 минут олдин очилади, холос. Машиналарнинг қатнаш жадвалига кўпинча риоя қилинмайди. Баъзан автобуслар ифлос, дераза ойналари синган ва эшиклари бузуқ бўлса ҳам, йўлга чиқарилаберади. Тошкентда рейс автобуслари тўхтайдиган жойлар ҳақиқатда жиҳозланган эмас, ҳатто, бундай жойларда справочник материаллари ҳам йўқ. Автостанциялардан пассажирларни шаҳар марказига элтиб қўйиш йўлга қўйилган эмас.

Республика Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги ҳамда унинг жойлардаги органлари контроль қилмаётганликлари сабабли шаҳарлараро қатнайдиган баъзи автобусларнинг ҳайдовчилари суиистеъмоллар қилинишига йўл қўймоқдалар, билет сотишдан келган пулни ўзлаштирмоқдалар. Шаҳарлараро автобус йўлларида пассажирларга хизмат кўрстишнинг ёмонлиги шунга олиб келмоқдаки, кўп гражданлар «йўл-йўлакай» юк машиналарининг ва хусусий автомобилларнинг хизматидан фойдаланадилар.

Партия-давлат контроли комитети бу камчиликларни йўқотиш ва пассажирларга хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш учун зарур чоралар кўришни республика автомобиль транспорти ва тош йўуллар министри И. В. Стрельцовга топширди. Жумладан, Министрликка автовокзаллар қуришни жадаллаштириш ва бир қанча шаҳарларда пассажирларнинг эҳтиёжлари учун темир йўл бошқармаси билан биргаликда темир йўл вокзалларидан фойдаланиш таклиф қилинди. Тошкент ижроия комитетига ва область ижроия комитетларига пассажирларга маданий хизмат кўрсатишни яхшилашга доир тегишли топшириқлар берилди. (ЎзТАГ).

Мана бу суратларга бир назар ташланг. Муз устида эркин, чиройли ҳаракат қилиш ва музикага жўр бўлиш нақадар катта маҳоратни талаб этади. (Чапда) Ирина Голошчанова ва Валерий Бабицкийлар «Юлдуз симфонияси»ни ижро этмоқдалар. (Ўнгда) «Катта вальс» номерини кўриб турибсиз.

А. Абалян фотолари.

ГЎЗАЛ ВА НАФИС

Тошкентнинг кўркам Санъат саройи чинакам санъат, гўзаллик, нафосат маркази бўлиб қолди. Биринчи кунданоқ пойтахтимиз томошабинларини ўзига мафтун этган Москванинг «Муздаги балет» давлат ансамбли гастроллари шу ерда давом этмоқда.

Ҳамшаҳарларимиз учун ғайри-табиий бўлган бу томошанинг ҳар бир номери санъат ихлосмандларининг олқишига сазовор бўлмоқда. Томошабинлар артистлар билан бўладиган ҳар бир янги учрашувни қониқиш билан қарши олмоқдалар.

...Таниш музика садолари янграйди. Бу ўлмас Бетховеннинг «Ой сонатаси». Саҳнада нафис кийинган қизлар пайдо бўлишади. Уларнинг ҳар бир ҳаракати, имосида шу қадар нозиклик борки, буни олқишламай бўлмайди. Сен Санснинг «Улаётган оққуш» ва Арно Бабажаняннинг «Юлдуз симфонияси» деб номланган бир актли балети, Рахманиновнинг «Баҳор сувлари» асари муз устидаги нафис ҳаракатлар билан яна ҳам жозибадор эшитилади.

Меҳмонларимиз программасида жуда кўп рус рақслари, сатирик номерлар ҳам кенг ўрин олган. Бу номерларнинг биронтасини алоҳида ажратиб кўрсатиш қийин. Уларнинг ҳаммаси маҳорат билан ижро этилиши жиҳатдан бир-биридан қолишмайди. Ансамбль аъзолари ҳам териб олинган. Уларнинг кўпчилиги муз устида шакллар ҳосил қилиб ўйинга тушувчи машҳур спортчилар. Бу ёш талантлар спорт билан санъатни ўзида моҳирона мужассамлаштира олишган.

Москваликлар биринчи марта шундай саҳнада ўз санъатларини намойиш қилишмоқда. Бунгача улар спорт залларида, стадионларда томошалар кўрсатиб келишган. Ансамбль бундай ғайри-табиий шароитга муваффақият билан мослашди. 27—18 метр келадиган сунъий муз устида артистлар бутун маҳоратларини намойиш қила билмоқдалар. Номерларнинг муваффақиятли чиқишида бош балетмейстер Н. Голишевнинг хизматлари катта.

«Муздаги балет» ансамблининг томошаларига қизиқиш ғоят зўр. Ҳозирча ҳар икки тошкентликдан бири бу томошаларни кўриш истагини билдирди: 500 мингдан ортиқ томошабиндан заявка тушди.

«Муздаги балет» ансамбли бир ой пойтахтимиз меҳмони бўлади.

МОСКВА ЖУРНАЛИСТЛАРИ ҲУЗУРИДА

Областимиз саноат корхоналарида чиқадиган кўп тиражли газеталарнинг редакторлари ва масъул секретарларидан иборат группа Москвада бир ҳафталик ижодий командировкада бўлди. Пойтахт журналистлари билан кўпгина қизиқарли ва фойдали учрашувлар ўтказдик.

Сафарнинг биринчи куни биз Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бўлдик. У ерда матбуот бўйича бўлим бошлиғи Н. Клейшчинов билан учрашув ўтказилди. Учрашувда матбуот бўлими пропаганда ишларининг форма ва методлари ҳақида фикр алмашилди.

Тошкентлик газетачилар «Литературная газета»нинг ахборот бўлими мудири Я. И. Островский билан суҳбатда бўлдилар. Суҳбатда ўртоқ Островский репортаж ва хабарлар соҳасидаги тажрибалари билан ўртоқлашди. «Крокодил» журналининг бўлим мудири Марк Вилинский фельетон, сатира ва юмор ҳақида сўзлаб берди.

«Рабселькоровский корреспондент» ва «Советская печать» журналлари редакцияларида бўлган суҳбатлар қизғин мунозарага айланиб кетди. Москвалик журналистлар ишчи-деҳқон мухбирлар билан ишлаш соҳасидаги тажрибаларидан ҳикоя қилиб бердилар, ўз режалари билан таништирдилар.

Кўп тиражли газеталарнинг редакцияларини бориб кўриш бизда катта таассурот қолдирди. Бу редакцияларда бўлган вақтимизда пойтахтнинг кичик матбуоти ишлари билан кенг танишдик.

Заводларда чиқадиган айрим газета редакциялари билан ижодий алоқаларни мустаҳкамлаш мақсадида газеталарнинг сонларини айирбошлаш ҳақида келишиб олинди.

Москва шаҳар партия комитети ва Марказий журналистлар уйида бўлган учрашувларда ҳам кўпгина қимматли маслаҳатлар олдик. Марказий журналистлар уйининг таклифига мувофиқ «Известия» газета редакцияси чет эл бўлимининг журналистлари билан учрашув ўтказилди. Бундан ташқари В. И. Лениннинг Кремлдаги уй-музейини бориб кўрдик, белорус ансамблининг Съездлар саройида кўрсатган концертида бўлдик. «Бородино жанги» панорамасини кўздан кечирдик.

Сафардан қайтиш олдида СССР Журналистлар союзининг секретари П. П. Ерофеев билан учрашув ўтказилди. Бу учрашувда командировкамизга якун ясалди.

Кўп тиражли газета ходимларининг пойтахтимизга қилган ижодий сафари журналистик маҳоратни ошириш йўлида яхши мактаб бўлди.

В. КОПИТОВА,
Ўзбекистон Журналистлар союзи Тошкент бўлимининг секретари.

ТЎНҒИЧ ХИМИЯ ЛАБОРАТОРИЯСИ

Бош библиограф Е. Киткович ажойиб фазилатли аёл-да! Ўз касбини жон-дилдан севади. Шунинг учун бўлса керак, А. Навоий номли Давлат халқ кутубхонасининг нодир адабиётлар бўлимига келган китобхонга уни қизиқтирган асарни топиб бермагунча кўнгли жойига тушмайди.

Тошкентда биринчи марта ташкил топган химия лабораторияси ҳақида бизга маълумот берган киши ҳам ўртоқ Е. Киткович бўлди.

— Пойтахтимизда биринчи химия лабораторияси қачон очилган, у қаерда жойлашган — булар тўғрисида ҳали кўпчилик билмайди,— деди бош библиограф,— Аммо, бу ҳақда нодир китоб ёзилган. Ундан ўзингизни қизиқтирган саволларга жавоб топишингиз мумкин. Ўша китобни ўқиб чиқасизми?

Бу айни муддао эди.

Бош библиограф ичкарига кириб, эъзозланиб сақланаётган бир китобни олиб чиқди. Унинг муқовасига «Тошкент химия лабораториясини жиҳозлаш тўғрисида тарихий очерк ва унинг йигирма йиллик фаолияти» деб ёзиб қўйилганди. Китоб титулига кўз югуртириб, унинг автори лаборатория мудири Николай Богданович Тейх эканлигини билиб олдик.

Китоб унча катта эмас эди. Шунинг учун уни бир-икки соатда ўқиб чиқдик.

Ўртоқ Е. Киткович айтганидек, у жуда нодир адабиёт экан. Унда Тошкентдаги биринчи химия лабораториясининг фаолияти тўғрисида кўп нарса ёзилган эди.

Китоб 1897 йилда нашр этилган. Химия лабораторияси 1869 йилнинг 19 декабрида, ҳозирги А. Навоий номли халқ кутубхонасининг биноси жойлашган ерда бўлган эди. Мазкур лабораторияни Тошкентда очишни инженер А. С. Татарин таклиф этганди. Албатта, бундай лабораторияни ташкил этиш зарурияти туғилганди. Чунки, ўша вақтда Тошкентнинг Россиядаги илмий марказлар билан алоқа қилиши учун қулай имконият йўқ эди. Россияга бориб келиш учун камида ярим йил вақт сарфланарди.

Шундай қилиб, инженер А. С. Татариннинг таклифи маъқулланди. Лаборатория кўп ўтмай ўлкадаги йирик илмий марказга айланиб қолди. Унинг фаолияти кўпгина мутахассис ва олимларнинг эътиборини ўзига тортди. Мушкетов, Романовский каби таниқли олимлар лабораториядан фойдаландилар.

Бу ерда олиб борилган тадқиқотлар кўлами кенгая борди. Соф химиявий ишлар билан бир қаторда медицина-санитария ва метеорологияга оид тадқиқотлар ҳам амалга оширилди. Ҳатто, химия лабораторияси ихтиёрида газ заводи ҳам ишлади. Бу корхона 1872 йилда ишга тушган бўлиб, маҳаллий тошкўмир таркибини ўрганиш билан шуғулланарди. 1872 йилдан лаборатория ҳузурида метеорология станцияси иш бошлади.

Лаборатория қишлоқ хўжалик саноатини ривожлантиришга ҳам муносиб ҳисса қўшди. Бу ерда тупроқлар, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари устида кузатиш ишлари олиб борилди.

Фаолияти кучайиб бораётган бир пайтда лабораторияга генерал М. Черняев бошлиқ этиб тайинланди. Аммо, у ўз вазифасига совуққонлик билан қаради. Натижада 1882 йилда Тошкент химия лабораторияси ёпилиб қолади. Аммо, жамоатчиликнинг қистови билан лаборатория яна қайта очилади.

Тошкентнинг тўнғич лабораторияси Туркистонда химия ва илмий-техника фикри ва билимининг равнақ топишида муҳим роль ўйнади.

А. АЛИЕВ.

ИМТИҲОН СЕССИЯСИЗ

Тошкент политехника институтининг дастлабки икки курсида имтиҳон сессиялари ўтказилмайдиган бўлди. Бу янги система биринчи марта Астрахандаги техника балиқ институтида қўлланилган эди. Тошкент политехника институти илмий кенгашининг қарорига мувофиқ жорий этиладиган бу системани амалга оширишда Астрахань институтининг иш тажрибаси асос қилиниб олинди.

Бутун ўқув йили мобайнида доимий суратда олиб бориладиган суҳбатларда студентларнинг билим даражаси контроль қилиб ва баҳолаб борилади. Илмий кенгашнинг кенгайтирилган мажлиси қатнашчилари айтган фикрга кўра, бу тартиб студентлар билан ўқитувчилар ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш имконини беради, дарсларни ўзлаштиришга актив таъсир ўтказиш, қайси темаларни чуқурроқ ўрганиш зарурлигига студентларнинг эътиборини ўз вақтида жалб этишга ёрдам беради.

Кенгаш мажлисида шу нарса таъкидлаб ўтилдики, ҳар қандай янгилик сингари бу янгиликни ҳам практикада синчиклаб текшириб кўриш талаб қилинади. Шу сабабли сессиясиз системани ҳозирча дастлабки икки курсда қўлланишга қарор қилинди. Янгилик ўзини оқлайдиган бўлса, кейинчалик барча курсларда ҳам шу система жорий қилинади. (ЎзТАГ).

СПОРТ

БАСКЕТБОЛЧИЛАРИМИЗ ҒАЛАБАСИ

Ўзбекистон шаҳарларининг энг кучли баскетболчилари ўртасида ўтказилган традицион мусобақалар тугади.

Самарқандда Андижон, Бухоро, Фарғона ва Тошкент шаҳарларининг баскетболчилари беллашдилар. Тошкентнинг «Локомотив» командаси 5 та учрашув ўтказиб, ҳаммасида ҳам ғалаба қозонди. Бу команда шу йил февраль ойида бошланадиган СССР биринчилиги учун «Б» классида Ўзбекистон спорт шарафини ҳимоя қилиш ҳуқуқига эга бўлди.

Пойтахтнинг Армия спорт клуби залида эса эркаклар командалари беллашди. Бу турнирда Тошкентнинг «Локомотив» командаси устун келди. Улар ҳам аёллар командаси сингари «Б» классида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

ҚИШЛОҚ ШАХМАТЧИЛАРИ БЕЛЛАШДИ

Ўн икки кун давомида марказий шахмат-шашка клубида қишлоқ шахматчилари ўртасида Ўзбекистон биринчилиги мусобақалари бўлиб ўтди. 20 дан ортиқ шахматчилар «Пахтакор» кўнгилли қишлоқ спорт жамияти марказий советининг чемпиони деган ном учун курашдилар.

Бухоролик биринчи разрядли У. Умаров турнирда бирор марта мағлубиятга учрамади. У 11 имкониятдан 10,5 очко тўплаб, биринчи ўринни олди. Аёллар ўртасида эса сирдарёлик Д. Кусиди чемпион бўлди. Бу ҳар иккала шахматчи Грузиянинг Маҳарадзе шаҳрида ўтказилаётган қишлоқ шахматчиларининг Бутуниттифоқ мусобақасида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди.

ХИЗМАТЛАРИ ТАҚДИРЛАНДИ

СССР спорт жамиятлари ва ташкилотлари Союзи Марказий Совети тошкентлик кекса шахматчилардан бири З. Хўжаевга Бутуниттифоқ категорияли судья деган фахрли унвон берди. Ўтган йилда Тошкент шаҳрининг ўндан ортиқ спортчилари ана шундай фахрли унвонга эга бўлдилар.

П. КОНОВАЛОВ.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

Тинчлик ва хавфсизликка таҳдид

ҒАРБИЙ БЕРЛИН. 20 январь. (ТАСС). Боннинг Ғарбий Германиянинг Чехословакия ва Германия Демократик Республикаси билан чегарасида «атомли миналар минтақаси» вужудга келтиришдан иборат хатарли планига қарши Ғарбий Берлин жамоатчилиги норозилик билдирмоқда.

Тинчлик учун, миллий ва халқаро ҳамжиҳатлик учун курашувчи Ғарбий Берлин доимий ишчи комитети Бонн ҳарбий доираларининг бундай планларига Ғарбий Берлиндаги холис ният кишиларнинг ҳаммаси қарши чиқишлари кераклигини таъкидлаб, бу планлар тинчлик ва хавфсизлик учун жиддий таҳдид эканлигини уқтирмоқда. Шу ташкилот эълон қилган баёнотда Боннинг атом билан қуролланиш планлари немислар юртида ҳамжиҳатлик сиёсатини ўтказиш йўлига ғов солиб қўяди, дейилади.

Нацизм даврида таъқиб қилинган шахслар бирлашмаси (Ғарбий Берлин) ўзининг «Дер Манруф» деган бюллетенида. Боннинг бу планлари Марказий Европада атомсиз зона вужудга келтиришга тўсқинлик қилаётган, кескинликни юмшатишга қарши қаратилган ва Германия масаласини тинч ҳал қилиш йўлига ғов солаётган планлардир, деб ёзади. Нацизм даврида таъқиб қилинган шахслар бирлашмаси шу нарсага эътиборни жалб қиладики, «атомли миналар минтақаси»ни вужудга келтириш планлари тузилаётган вақтда Бонн ҳукумати бундесвернинг бош инспектори Третнер берган маслаҳатлардан фойдаланди. Шу фактнинг ўзи «Германия Федератив Республикасининг ҳукумати Европадаги тинчликни бузаётган ҳукумат эканлигини фош қилади».

ФРАНКО ПОЛИЦИЯСИНИНГ ИШЧИЛАРГА ҲУЖУМИ

Франко полицияси «Пегасо» юк автомобиллари заводига бостириб келди. Заводнинг 4 минг ишчиси меҳнат шароитини яхшилаш тўғрисидаги талабни қувватлаб, забастовка ёки намойиш ўтказмоқчи, деган хабарларни эшитиб, заводга бостириб келган полиция ишчиларни завод территориясига киритмай қўйди. Полиция отряди завод дарвозаларини қўриқлаб турибди.

Мадриддаги 120 минг металлист ва машинасозлар иштироки билан яқинда бўлиб ўтган ғалаёнларда шу заводнинг ишчилари раҳбарлик ролини ўйнаган эдилар.

КОНГО ВАТАНПАРВАРЛАРИДАН ЎЧ ОЛМОҚДАЛАР

Конгонинг шарқий районларида, жумладан, Стэнливилда ҳам Конго ватанпарварларидан ўч олиш давом этмоқда. Шу районларда миллий ҳаракат партиясининг аъзоларини ушлаб олиб қамаб қўймоқдалар. Маълумки, бу партияни Конго халқининг улуғ фарзанди Патрис Лумумба тузган эди.

Конгонинг пойтахти Леопольдвилда қамоққа олишлар давом этмоқда. Конгонинг таниқли сиёсий арбоблари қамоққа олиниб, номаълум томонга олиб кетилганлиги илгари хабар қилиб ўтилган эди.

(ТАСС).

ХАЛҚ ВЬЕТНАМИ ШАХТЕРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикасидаги энг йирик Хон-Гай кўмир ҳавзасининг шахтерлари ўтган йили 3.200 минг тонна антрацит қазиб чиқариб, анча муваффақиятларга эришдилар. Бу соҳада ёшлар катта роль ўйнади.

Еш шахтерлар бу йил 4 миллион тонна антрацит қазиб чиқаришга қарор қилдилар.

ДОРИ-ДАРМОН ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЎСМОҚДА

БУДАПЕШТ. Венгрия фармацевтика саноати ўтган йили 1963 йилдагига нисбатан 20 процент кўп маҳсулот ишлаб чиқарди, деб хабар беради МТИ агентлиги. Дори-дармонларнинг янги 33 хилини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. (ТАСС).

Қисқа хабарлар

- Чехословакия ташқи савдосининг ҳажми 1964 йилда 1963 йилдагига нисбатан 8,4 процент кўпайди.
- Софияда табиий мева сувлари ишлаб чиқарадиган янги корхона қурилмоқда. Бу фабрика цитрус меваларидан кунига 200 минг бутилка жуда яхши ичимлик тайёрлаб беради.
- Руминиядаги давлат деҳқончилик хўжаликларининг ва коллектив деҳқончилик хўжаликларининг кўпчилигида янги боғлар ва токзорлар қуриш учун тепаликларнинг ён бағирларидаги ерларни ўзлаштириш ишлари қизғин ҳам давом этмоқда. Олти йиллик (1960—1965) йиллари мобайнида яна 216 минг гектар ер боғ ва токзорларга айлантирилади.

(ТАСС).

РУМИНИЯДА ЭНЕРГЕТИКА РИВОЖЛАНМОҚДА

Руминияда Филнаш—Ишалница ўртасида 30 километр масофада юқори вольтли линия қурилиб бўлди. Бу линия Парошень—Крайова ўртасида қурилаётган электр магистралининг бир бўлагидир. Химия ва алюминий саноатларининг Крайовада ва Слатинда қурилаётган корхоналарига электр энергия шу магистраль орқали юборилади. Бу йил мамлакатда 1.500 километрга яқин юқори вольтли линия қурилиб бўлади.

ИЛМИЙ ХИЗМАТЛАРИ УЧУН

СССРнинг Вьетнам Демократик Республикасидаги элчихонасида профессор Нгуен Дик Тинга СССР Фанлар академияси СССР География жамияти корреспондент-аъзосининг дипломи тантанали равишда топширилди. Вьетнам география фанининг ривожланишига негиз солган бу катта олимни совет кишилари яхши биладилар. Нгуен Дик Тинь, деди СССРнинг Вьетнам Демократик Республикасидаги элчиси И. С. Шчербаков, 10 та катта илмий асар ёзган.

Менга бу фахрий унвоннинг берилиши, деди ўзининг жавоб нутқида Нгуен Дик Тинь, шахсан мен учун ҳам, шунингдек бутун Вьетнам география фани учун ҳам катта шарафдир. Бу факт Вьетнам ва совет фан арбоблари ўртасидаги, Вьетнам ва совет халқлари ўртасидаги ҳамкорлик ва дўстликнинг ёрқин кўринишидир.

РАКЕТАЛАР СОТИЛМАЙДИГАН БЎЛДИ

ЛОНДОН, 20 январь (ТАСС). «Таймс» газетасининг ҳарбий мухбири хабар қилади: Англия ҳукумати «ер-ҳаво» классидаги «Бладхаунд» ракеталарининг Жанубий Африкага юборилишига рухсат беришдан бош тортди.

Мухбирнинг ёзишича, Жанубий Африка ҳукумати ўтган йилнинг июль ойидаёқ 20 миллион фунтдан ҳам қимматга тушадиган ана шу классдаги ракеталарни заказ қилган эди ва бу маблағни «Ферранти» компанияси ҳамда «Бритиш эйркрафт» корпорацияси ҳисобига кўчирган эди. Мухбирнинг ёзишича, Жанубий Африка республикасининг ҳукумати Жанубий Африка республикасига қурол-яроғ сотишнинг тақиқланиши» «Бладхаунд» ракеталарининг етказиб берилишига монелик қилмайди, деб ўйлаган.

Чет эл хабарлари

ЯНА БИР ЖИНОЯТ

Куба контрреволюционерлари Озодлик оролига яна қароқчилик билан босқин қилдилар. Америкада ишлаб чиқарилган «Б—26» типидаги самолёт 17 январда шимол томондан учиб келиб, тахминан 250 қадоқ вазндаги бомбани ташлади. Бу бомба «Глориос» деҳқончилик хўжалигида (Пинар-дель-Рио вилоятидаги Консаласьон дель-Норте муниципалитети) Доминго Брач Банос деган деҳқоннинг ҳовлисида портлади. Самолёт бомбани ташлаб, шимол томонга учиб кетди.

Биз яна бир марта айтамизки, дейилади Куба революцион қуролли кучлари министрлигининг баёнотида, бу жиноятлар халқаро ҳуқуқ нормаларини ҳали ҳам назар-эътиборга олмаётган АҚШ ҳукуматининг розилиги билан қилинмоқда.

ҚЎЗҒОЛОНЧИЛАРНИНГ ЮТУҚЛАРИ

Арабистон ярим ороли жанубидаги Миллий озодлик фронти ҳарбий қўмондонлигининг ахбороти Қоҳирада эълон қилинди. Ахборотда айтиладики, миллий озодлик армиясининг отрядлари Дали шайхлигидаги инглиз оккупациячи қўшинларининг ҳарбий лагерига муваффақиятли ҳужум қилди. Инглизларнинг битта ҳарбий юк автомобили емирилди ва душманнинг икки солдати ўлдирилди.

Дали шаҳри яқинида, дейилади яна шу ахборотда, инглиз патрули билан миллий озодлик армияси қўшинларининг отряди тўқнашиб қолди. Душман техникаси талофат бериб, чекинди. Инглиз солдатларидан бир неча киши яраланди. Бошқа бир районда, дейилади ахборотда, инглизларнинг танки ватанпарварлар кўмиб қўйган минага урилиб портлади.

Г. ВИЛЬСОННИНГ САФАРИ КЕЧИКТИРИЛДИ

Уинстон Черчилль бетоб бўлиб қолганлиги сабабли, Англия бош министри Гарольд Вильсоннинг шу ҳафтада Боннга ва Ғарбий Берлинга қилмоқчи бўлган сафари кечиктирилди.

Африкадаги ёш давлат—Дагомея республикаси бундан беш йил муқаддам мустақил тараққиёт йўлига ўтиб олди. Суратда: мамлакат пойтахти Порто Новодаги кўча. ТАСС фотохроникаси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

22 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Юлдузча** (тележурнал). 18.40 **Уч революция ёдгорликлари** (ҳужжатли фильм). 19.00—**Ромео, менинг қўшним** (кинокомедия). 20.10 — **Телевизион янгиликлар.**

20.30—**Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар,** 20.55 — **Ҳозирги актуал масалалар телеуниверситети,** 21.15 — **Ёшлар клуби,** 21.55 — **Халқ контроли амалда,** 22.10 — **Операга таклиф.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Ҳар нарсани билмоқчи бўлганларга** (болалар учун). 18.45 — **Тошкент янгиликлари,** 18.55 — **Пролог** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.45 — **Ленин шу ерда яшаган** (телефильм), 21.15 — **Тошкент янгиликлари,** 21.25 — **А. П. Бородин** («Классик композиторлар» циклидан).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/I да **Сарвқомат дилбарим,** 23/I да **Қутлуғ қон.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/I да **Уғил уйлантириш,** 23/I да **Малиновкада тўй.**

КИНО

Муросасизлар — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).

Ноништа билан ўтган тўй — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ИСКРА» (эрталаб соат 10 да).

Бешинчи узел — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ёшим йигирмада — «ИСКРА», (кундуз ва кечқурун)).

Генерал қани? — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Отни ким эгарлайди? — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Тоғлик қасоскорлар (1 ва 2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

Бугун ва ҳар куни

ВАЛЕНТИНА ВА ВИКТОР ЭДЭРЛАР

ГАСТРОЛИ

РСФСР халқ артисти **Борис Эдэр** раҳбарлигида

„Чавандоз ва арслонлар“

АТТРАКЦИОНИ.

РСФСР халқ артисти **Рабадан Абакаров** раҳбарлигида

ДОҒИСТОН «ЦОВКРА» ДОРБОЗЛАРИ.

Кеч соат 8 да бошланади. Касса эрталаб соат 11 дан кеч 6 гача очиқ.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА

23, 24 январда

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ

концертлари

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Коммуна Исмоилова,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Қундуз Миркаримова, Дилором Шерова** ва солистлар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар кундуз соат 2 дан сотилади.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»

СУВОҚЧИ ВА БУЕҚЧИЛАР ТАЙЁРЛАЙДИГАН

3 ОЙЛИК

КУРСГА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш 1 февралдан бошланади. Қабул қилинганлар стипендия билан, бошқа шаҳарлардан келганлар, оиласизлар ётоқ билан таъминланади.

Мурожаат қилиш учун адрес:

Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 22-уй, 159-қурилиш тресті, кадрлар бўлими;

Электрокабель кўчаси, 4-қурилиш тресті, кадрлар бўлими;

Жарқўрғон кўчаси, 7-уй, 3-қурилиш тресті, кадрлар бўлими.

Лутфий кўчаси, 17-уйда турувчи **Васила Сайдалиева**нинг Гулистон кўчаси, 12-уйда турувчи Ғани Сайдалиевдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор —29004, Редактор ўринбосари—25885, Масъул секретарь — 34808, Идеология, адабиет ва санъат бўлимлари —31936. Партия турмуши бўлими —26232. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари —29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими —28761. Ахборот ва спорт бўлими —33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими —34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор —30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 08414. Индекс 64695. Нашр.№-В 1681.